

**H E L S I N G I N
K A U P U N G I N
T I E T O K E S K U S**

100
VUOTTA
KAUPUNKI
TIETOA

JULKAISIJA Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5500
00099 Helsingin kaupunki
puh. (09) 310 1612
tietokeskus@hel.fi
www.hel.fi/tietokeskus

KOONNUT
KÄÄNNÖKSET
ULKOASU
KANSI

Saini Hämäläinen
Magnus Gräsbeck
Lagarto
Kuva-aihe
100-vuotisjuhlanäyttelyn
julisteesta (MottoWASABI)

Sisällys

4	HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS LYHYESTI
4	Toiminta-ajatus, arvot ja visio
6	JOHTAJAN KATSAUS
8	Direktörens översikt
10	TOIMINTA OSASTOITTAIN
10	Kaupunginarkisto
18	Kaupunkitutkimusosasto
24	Tilasto- ja tietopalveluosasto
32	Hallinto-osasto
38	YMPÄRISTÖ JA TIETOKESKUS
40	TALOUS JA TULOKSELLISUUS
40	Talous 2011
40	Tuloksellisuus
41	Tuottavuus
41	Sitovat tavoitteet
42	JUHLAVUODEN MERKKITAPAHTUMIA
42	Kaikkea Helsingistä – 100 vuotta kaupunkitietoa
46	Henkilöstöjuhla
48	Juhlaseminaari
50	Avoimien ovien iltapäivä
52	ARKISTOTOIMEN HANKKEET - kaupunginarkiston vastuuhenkilöt ja edustajat 2011
53	TIETOKESKUKSEN JULKAISUT VUONNA 2011
57	ORGANISAATIO 31.12.2011
58	YHTEYSTIEDOT

Helsingin kaupungin tietokeskus lyhyesti

HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS toimii välittömästi kaupunginhallituksen alaisena tilastotoimen, tutkimuksen ja arkistotoimen asiantuntija- ja vastuorganisaationa. Toimipisteemme sijaitsevat Hakaniemessä ja Sörnäisissä kolmessa osoitteessa. Tietokeskus hankkii, välittää ja säilyttää tietoa Helsingistä ja sen alueista - nykyhetkestä, menneisyydestä ja tulevaisuudesta.

TOIMINTA-AJATUS

Tietokeskuksen tehtävä on tietotuotannollaan huolehtia siitä, että Helsinki on omasta tilastaan ja kehitysvaiheistaan tietoinen, strategisesti ohjauskykyinen kaupunki.

ARVOT

- Avoimuus
- Keskinäinen arvostus
- Ammattieettisten periaatteiden noudattaminen
- Luotettavuus ja oikeudenmukaisuus
- Osaaminen ja uudistuminen
- Palvelukykyisyys

VISIO

Tietokeskus on kaupunkitiedon edelläkävijä.

TIETOKESKUKSEN SIDOSRYHMÄT

Johtajan katsaus

KIMMO BRANDT

SADAN VUODEN KOKEMUS JA AVOIMUUS UUDISTUA

VUOSI 2011 oli erityinen merkkipaalu eli tietokeskuksen 100. toimintavuosi. Sadan vuoden kokemus ja avoimuus on yhdistelmä, jolla tietokeskus suuntaa tulevaisuuteen. Tietokeskus on valmis oppimaan uutta ja soveltamaan.

Vuoden 1911 alussa Helsingin kaupungin Tilastokonttori aloitti toimintansa. Silloin kaupungin päättäjät kantoivat huolta Helsingin asukkaiden terveydentilasta, hygieenisistä oloista ja kuolleisuuden syistä sekä olojen alueittaisesta vaihtelusta. Tarvittiin tietoja, joiden pohjalta voisi ryhtyä parantamaan kaupunkilaisten elämän laatua. Ajankohtaista myös nyt.

Ollakseen tietoinen omista vahvuuksista ja myös heikkouksista kaupunki tarvitsee kansainvälisiä kaupunkiverkostoja. Näitä on tuotettu säännöllisesti toimimalla kaupunkiverkostoissa ja tehden yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä virallisen tilaston tuottajien kanssa. Työtä jatketaan.

Helsingin kaupunki on aina arvostanut tietoa ja haastanut tiedon tuottajia omassa tietokeskuksessa ja laajemminkin. Päättäjät kysyvät enenevässä määrin aikaansa hyvin kuvaavaa ja tulevaa osuvasti ennakoivaa tietoa. Tähän vastaaminen edellyttää tiedon tuottajien toimivaa verkostoa yli rajojen. Tätä kautta kaupungille avautuu käyttöön myös korkeakoulujen tutkimus, erityisesti kaupunkitutkimus, Tilastokeskuksen valtavat tietovarannot, tutkimuslaitosten ja muiden kaupunkien tuottama kaupunkitieto.

Vuonna 2011 toteutui iso hyppäys uuteen tiedon ja tietopalvelujen toimintakulttuuriin: tietoa Helsingin seudusta ja sen osista saatettiin avoimesti ja maksutta kaikkien käyttöön. Uusi palvelu nimeltään *Helsinki Region Infoshare* www.hri.fi toteutti tämän.

Helsingin kaupungin tietokeskus juhlisti satavuotista toimintaansa järjestämällä kansainvälisen juhlaseminaarin 26.-27.5.2011. Juhlaseminaarin teemat olivat *Tieto ja hyvinvointi* sekä *Avoim tietö, vaivaton pääsy tietöön*. Juhlaseminaari kokosi yhteen lähes kaksisataa osallistujaa Helsingin seudulta, Suomen suurkaupungeista ja kauempaakin eli tietokeskusten yhteistyökumppaneita ja sidosryhmien edustajia

useista Euroopan suurkaupungeista. Kansainvälisesti arvostettujen puhujien ansiosta ja myötävaikutuksella juhlaseminaari sai mielenkiintoisen ja teemoja ajankohtaisesti ja kansainvälisesti tarkastelevan ohjelman. Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen ja apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen avasivat tietokeskuksen juhlaseminaarin.

Elämän laadun mittaamisesta keskusteltiin juhlaseminaarissa: tarvitaan sekä objektiivisten olojen seuranta ja mittaamista, joihin kuuluvat terveys, asuminen, koulutus, tulot ja varallisuus jne., sekä tietoa subjektiivisesta hyvinvoinnista eli koetusta elämän laadusta ja onnellisuudesta. Aineellisista elinoloista ja niiden jakautumisesta on tilastotietoa, mutta koetusta hyvinvoinnista ja elämänlaadusta tarvitaan tutkimustietoa ja kansalaisten palautetta.

Juhlavuosi innosti kokeilemaan uusia tapoja tiedon perille viemisessä. Kaupunginarkistossa on edetty Arkistotoimen suunta -ohjelman mukaan ja avattu SINETTI-tietokannat palvelemaan asiakasta verkossa. Avasimme myös omat sivumme Facebookiin www.facebook.com/helsinginkaupungintietokeskus. Facebook-sivujen kautta tietokeskus jakaa tietoa kaupunkitutkimuksen ja -tilastoinnin uusimmista julkaisuista sekä tutustuttaa ajankohtaisiin tilastofaktioihin ja mielenkiintoisiin pitkiin aikasarjoihin. Sivuilla tiedotetaan myös viraston tapahtumista ja ajankohtaisista projekteista. Uudentyyppisestä tiedon jakamisesta on kyse myös *Nuoret Helsingissä 2011* -tutkimuksen kotisivuissa.

Vuoden 2011 merkittäviä kaupunkitutkimuksen ja kaupunkitilaston yhteistyön ja kumppanuuksia reflektoiden nousee esille *Kaupunkitutkimus- ja metropolipolitiikka -yhteistyöohjelma 2011–2014* (<http://www.helsinki.fi/kaupunkitutkimus/ohjelma/index.htm>) ja monipuolinen *seututietoyhteistyö*, johon osallistuvat seudun kunnat, HSY, HSL ja Uudenmaan liitto. Seututietoyhteistyötä koordinoi Helsingin kaupungin tietokeskus.

Tietokeskuksen juhluvuosi päättyi kutsuun uusiin teemoihin ja tapahtumiin, merkittävimpinä World Design Capital 2012 ja Helsingin pääkaupungiksi tulon 200-vuotisjuhluvuosi tapahtumineen. Vuosi 2012 painottaa avoimuutta ja muotoilua. Tiedon avaaminen ja tiedon käytön helpottaminen on jo itsessään uutta muotoilua, joka tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia uuden luomiseen. Avoimeen tietoon kehitelty lisäarvo tuottaa uusia palveluja ja uusia työpaikkoja. Esteetön pääsy avoimeen tietoon edistää osallistumista ja yhteistyötä.

Parhaat kiitokset henkilökunnalle juhluvuoden upeasta toteuttamisesta. Lämpimät kiitokset asiakkaille, yhteistyökumppaneille ja muille sidosryhmille mieliin painuvasta vuodesta 2011.

Asta Manninen | johtaja

Direktörens översikt

HUNDRA ÅRS ERFARENHET OCH ÖPPENHET FÖR NYDANING

ÅRET 2011 var en särskild milstolpe, det hundra verksamhetsåret för Faktacentralen. Hundra års erfarenhet och öppenhet är den kombination som Faktacentralen går in i framtiden med. Faktacentralen är redo att lära nytt och att tillämpa.

I början av år 1911 inledde Helsingfors stads Statistikkontor sin verksamhet. Då oroade sig stadens beslutsfattare för Helsingfors invånares hälsotillstånd, hygienförhållanden och dödlighetsorsaker och för att läget växlade lokalt i Helsingfors. Det behövdes kunskap för att kunna börja förbättra stadsbornas livskvalitet. Ett aktuellt tema även idag.

För att vara medveten om sina egna starka och svaga sidor behöver staden internationella stadsjämförelser. Sådana har vi regelbundet tagit fram genom att verka i stadsnätverk och i samarbete med högskolor och forskningsinstitut samt producenter av officiell statistik. Detta arbete fortsätter.

Helsingfors stad har alltid satt värde på kunskap, och utmanat informationsproducenter vid sin egen faktacentral och mera allmänt. Beslutsfattarna frågar alltmer efter information som beskriver sin egen tid bra och framtiden träffande. Att kunna svara på detta kräver ett fungerande nätverk mellan informationsproducen-

ter över gränserna. Den vägen öppnas för staden även högskolornas forskning – i synnerhet stadsforskning, Statistikcentralens väldiga informationsförråd, och den stadsinformation som produceras av forskningsinstitut och övriga städer.

År 2011 togs ett stort språng för en verksamhetskultur av ny kunskap och informationstjänst: data om Helsingforsregionen och dess delar lades ut öppet till allas avgiftsfria förfogande på nya tjänsten *Helsinki Region Infoshare* www.hri.fi.

Helsingfors stads faktacentral firade sin sekel-långa existens bl.a. genom att den 26–27 maj 2011 hålla ett internationellt jubileumsseminarium kring temana *Kunskap och välfärd* samt *Öppen data, lätt tillgång till information*. Jubileumsseminariet samlade nästan 200 deltagare från Helsingforsregionen, de största städerna i Finland och ännu längre ifrån, dvs. Faktacentralens samarbetspartners eller företrädare för dessa från många storstäder i Europa. Tack vare och med samverkan av de internationellt renommerade föreläsarna fick jubileumsseminariet ett intressant program som synade temana ur aktuell och internationell synvinkel. Stadsdirektör Jussi Pajunen och biträdande stadsdirektör Tuula Haatainen öppnade Faktacentralens jubileumsseminarium.

Vid seminariet diskuterades mätning av livskvalitet: det behövs fölning och mätning av dels objektiva

förhållanden, såsom hälsa, boende, utbildning, inkomst och förmögenhet o.s.v., men även kunskap om subjektiv välmåga, d.v.s. upplevd livskvalitet och lycka. Om materiella levnadsförhållanden och deras fördelning finns det statistik, men om upplevd välmåga och livskvalitet behövs det forskningsrön och medborgarfeedback.

Jubileumsåret gav inspiration till att pröva nya sätt att föra fram information. Vid Stadsarkivet har man framskridit enligt sitt program för arkivväsendets inriktning och öppnat databasen SINETTI för att betjäna kunderna på webben. Vi öppnade också egna Facebooksidor, se www.facebook.com/helsinginkaupungintietokeskus. På dem sprider vi information om de senaste publikationerna från stadsforskningen och -statistiken och presenterar aktuella statistikfakta och intressanta långa tidsserier. Även våra evenemang och aktuella projekt informerar vi om där. Ett nytt slag av informationsdelande handlar det om även på hemsidorna för undersökningen *Nuoret Helsingissä 2011* (de unga i Helsingfors 2011).

Vid reflektion över viktigt samarbete och partnerskap inom stadsforskning och stadsstatistik under år 2011 stiger samarbetsprogrammet för stadsforskning och metropolpolitik *Kaupunkitutkimus- ja metropolipolitiikka -yhteistyöohjelma 2011-2014* (<http://www.helsinki.fi/kaupunkitutkimus/ohjelma/index.htm>)

fram, samt det mångsidiga *samarbetet inom regionen*, där regionens kommuner deltog jämte HRM, HRT och Nylands förbund. Informationssamarbetet i regionen koordineras av Helsingfors stads faktacentral.

Faktacentralens jubileumsår utmynnade i en inbjudan till nya teman och händelser, främst World Design Capital 2012 och 200-årsjubileet av Helsingfors ställning som huvudstad. Året 2012 betonar dels öppenhet, dels design. Öppnandet av data och underlättandet av dess nyttjande innebär ju i sig att ge nya former – former som ger många nya möjligheter till nyskapande. Det mervärde som byggts upp i öppendata ger upphov till nya tjänster och nya arbetstillfällen. Obehindrad tillgång till öppen information främjar deltagande och samarbete.

Stort tack ska alla på Faktacentralen ha för ett stilig genomförande av jubileumsåret! Ett varmt tack till våra kunder och övriga samarbetspartners för året 2011, ett år man minns!

Asta Manninen | direktör

Toiminta osastoittain

Kaupunginarkisto

Kaupunginarkisto johtaa kaupungin arkistotointa ja toimii kaupungin keskusarkistona. Keskusarkistona huolehditaan virastojen ja laitosten yli 20 vuotta vanhoista pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista sekä niitä

koskevasta tieto- ja tutkijapalvelusta. Lisäksi kaupunginarkisto vastaanottaa Helsinkiä koskevaa yksityistä arkistoaineistoa sekä toimii Ahjo -järjestelmän väliarkistona ja historiatoimikunnan sihteeristönä.

HELSINGIN KAUPUNGIN arkistotoimen kehittämishankkeeseen vuosille 2009–2013, Arkistotoimen suunta 2015, ohjaa kaupunginarkiston toimintaa.

Vuonna 2011 kaupunginarkiston toiminnassa korostui osallistuminen kaupungin asianhallinnan kehittämishankkeeseen asiakirjahallinnon asiantuntijana, kaupungin yhteisen tiedonohjaussuunnitelman (TOS) laatimistyö, arkistonsiirtojen moninkertaistuminen, väliarkistotoiminnan käynnistäminen ja väliarkiston tilojen käyttöön otto sekä SINETTI-kokoelmatietokannan monipuolistaminen.

SINETTI-kokoelmatietokannan Internetissä avatut palvelut ovat lisänneet kiinnostusta kaupunginarkiston arkistoaineistoihin. Sekä Internetissä että kaupunginarkistossa kävijöiden määrä on noussut.

Meritalon toimipiste otettiin käyttöön Ahjo-järjestelmän väliarkistolle lokakuussa. Siellä säilytetään yli kaksi vuotta vanhemmat ja alle 20 vuotta nuoremmat Ahjo-järjestelmän asiakirjat sekä lakkautettujen kirjaamojen arkistot virastojen ja liikelaitosten kanssa

sovitulla tavalla. Alkuvaiheessa tiloja käytetään kaupunginarkiston lisätilana sekä vuokrataan virastoille ja liikelaitoksille määrääjäksi.

TIETO- JA TUTKIJAPALVELU

Tutkijakäyntejä oli kertomusvuoden aikana 1 644 (1 340). Tutkijat tilasivat käyttöönsä kaikkiaan 7 670 (5 605) asiakirjaa. Asiakirjalainoja virastoille annettiin 20 (41) kappaletta ja laajahkoja tietopalveluselvityksiä tehtiin 440 (430). Edellisvuoteen verrattuna asiakaskäynnit lisääntyivät yli 300:lla ja asiakirjatilaukset yli 2 000:lla, vaikka kaupunginarkiston tieto- ja tutkijapalvelu toimi syysskuusta lähtien vain neljänä päivänä viikossa.

Kaupunginarkiston toimintaa ja arkistoaineistoja esiteltiin ryhmille, joita kävi 7. Näiden ryhmien keskimääräinen koko oli 12 henkilöä. Ryhmissä oli mm. Helsingin yliopiston Suomen historian opiskelijoita ja sukututkijoita sekä yhteistyökumppaneita esim. seurakuntien keskusrekisteristä ja Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimen arkistosta.

Kaupunginarkiston kokoelmatietokanta SINETTIä laajennettiin avaamalla keväällä Internetissä piirustusrekisteri, joka sisälsi 16 000 rakennuspiirustuksen rekisteritiedot sekä digitoidut piirustukset. Piirustusrekisterin valmistuttua aloitettiin tonttikorttien digitointi.

SINETTI-kokoelmatietokanta sisälsi vuoden lopussa tiedot 1 484 arkistonmuodostajasta, 2 500 kartasta sekä 16 000 rakennuspiirustuksesta. Arkistotietokannan Internet-sivulla vieraili vuoden 2011 kuluessa 6 843 (5 525) tutkijaa. Karttarekisterin puolella kävijöitä oli 6 044 (7 543) ja piirustusrekisterin puolella 2 877.

Osana tietokeskuksen 100-vuotisjuhlahanketta toteutettu Helsingin kaupungin vuosien 1875–1974 kunnallishallintoa koskevien kertomusten digitointi valmistui. Digitoidut kunnalliskertomukset avattiin maaliskuussa Internetissä ja ne sisältävät n. 50 000 sivua.

Asiakkaille digitointiin piirustuksia ja karttoja sekä asiakirjoja julkaisuja ja näyttelyitä varten.

TIETOVARANTOJEN KASVU JATKUI

Kaupunginarkisto otti kertomusvuonna vastaan 575 (353) hyllymetriä asiakirjoja, josta määrästä yksityisarkistojen osuus oli 25 hyllymetriä. Kun kaupunginarkisto kertomusvuoden aikana hävitti vain pienehkön määrän (150 hyllymetriä) asiakirjoja, oli asiakirja-aineiston kokonaismäärä vuoden lopussa noin 14,1 hyllykilometriä.

Meritalon toimipisteeseen siirrettiin tilojen valmistumisen jälkeen yli 1 400 hyllymetriä asiakirjoja, joista 800 hyllymetriä tuli määräajaksi vuokratiloihin.

Poimintoja tietokeskuksen 100-vuotiselta taipaleelta

Kaikkea Helsingistä – 100 vuotta kaupunkitietoa -juhlanäyttelyn tärkeä osa oli viraston toimintaympäristön ja roolin kehittymisen kuvaaminen. Näyttelyssä ei kuitenkaan pyritty tyhjentävään historiikkiin, vaan nostamaan muutamia keskeisiä tietokeskuksen historian virstanpylväitä esiin. Tietokeskuksen toimintakenttä onkin laajentunut ja kansainvälistynyt huomattavasti tiedon määrän kasvaessa. Siitä huolimatta itse perustehtävä on varsin pitkälle samankaltainen nyt kuin mitä se oli vuonna 1911: tietokeskuksen tehtävä on ollut ja on yhä ennen kaikkea selvittää kaupungissa vallitsevia oloja, jotta niitä voitaisiin kehittää ja parantaa.

Tilastokonttori aloitti toimintansa 1.1.1911. Kunnallisen tilastoinnin aloittamisen taustalla oli sata vuotta sitten tarve saada tietoja Helsingin asukkaiden terveydentilasta, hygieenisistä oloista ja kuolleisuuden syistä erityisesti Kalliossa sekä ryhtyä kerättyjen tietojen pohjalta parantamaan terveydellisiä oloja. Nämä kaikki ovat ajankohtaisia asioita edelleen. Viraston ensimmäisenä johtajana toimi Harald Dalström ja alkuperäishenkilökuntana oli hänen lisäksi aktuaari ja kaksi laskuapulaista.

Tilastokonttorin konttoriologi 1910-luvulta. Oikealla viraston ensimmäinen johtaja Harald Dalström.

TIETOKESKUKSEN KUVAARKISTO

Kertomusvuoden aikana kaupunginarkistoon luovutti asiakirjojaan kaikkiaan 19 (23) arkistonmuodostajaa, joista 10 (9) oli yksityisiä. Suurimmat yksittäiset arkistonsiirrot olivat kaupunkisuunnitteluvirastosta (130 hyllymetriä) ja hallintokeskuksesta (225 hyllymetriä). Muilta osin virka-arkistonsiirrot olivat tavanomaisia vuosisiirtoja. Tavanomaisen asiakirja-aineiston lisäksi kaupunginarkisto otti vastaan pienehkön määrän julkisteita, vajaat 300 kappaletta.

Mikrofilmeinä otettiin vastaan 441 (95) mikrofilmirullaa ja 156 (156) ikkunakorttia.

Kaupunginarkiston virastotalon toimipisteen makasiinitilat täyttyvät lähivuosina. Tarvittavaa lisätilaa järjestettiin organisoimalla makasiinitiloja uudelleen. Uudelleenorganisoinnin ja tilojen käyttösuunnitelman avulla saadaan makasiinitilat riittämään lähivuosiksi.

ASIANHALLINTA YHTENÄISTYY JA KEHITTYY SÄHKÖISEKSI

Asiahallinnan ja asiakirjahallinnon menetelmien kehittämistä jatkettiin Ahjo-hankkeen puitteissa yhteistyössä hallintokeskuksen ja talous- ja suunnittelukeskuksen kanssa, sopimustenhallintajärjestelmän puitteissa yhteistyössä hallintokeskuksen kanssa sekä HR-järjestelmän puitteissa yhdessä henkilöstökeskuksen kanssa. Kaupunginarkistolla on ollut asiantuntijajäsenen asiahallinnan kehittämisen johtoryhmässä (AKJ).

Ahjo-järjestelmän ensimmäinen versio otettiin käyttöön 6.7.2011. Järjestelmähankkeen toinen vaihe käynnistyi syksyllä. Hankkeessa kaupunginarkisto vastasi yhteisen tiedonohjaussuunnitelman laatimisesta yhdessä virastojen ja liikelaitosten kanssa sekä järjestelmään liittyvän IER-tiedonohjausjärjestelmän

(Infoshare Enterprise Records) käyttöönotosta. Ahjon käyttöönoton jälkeen siirryttiin TOS:n ja IER:n ylläpitoon. Ahjon tiedonohjaussuunnitelma lähetettiin 20.12.2011 kaupunginjohtajalle hyväksyttäväksi.

Kaupunginarkisto on tehnyt yhteistyötä HR-järjestelmän uudistamishankkeen kanssa selvittämällä Ahjo-hanketta varten laaditun tiedonohjaussuunnitelman henkilöstöasioiden osuuden sopivuutta HR-järjestelmän tarpeisiin.

Kaupunginarkisto on osallistunut asiantuntijana kaupungin yhteiseen sopimushallintahankkeeseen. Sen tehtävänä on ollut sopimusten hallintaa parantavan kaupungin yhteisen sopimushallinnan ratkaisun suunnittelu. Kaupunginarkiston edustaja on toiminut asiantuntijana erityisesti järjestelmän metatietovaatimuksia määriteltäessä. Lisäksi kaupunginarkisto on yhdessä hallintokeskuksen oikeuspalvelut -osaston kanssa vastannut eri hallintokuntien sopimusaineistojen kartoituksesta.

Kaupunginarkisto on osallistunut asiantuntijana kaupunginarkiston asettamaan normipäätöstyöryhmään. Työryhmän tehtävänä on ollut kartoittaa voimassa olevat pysyväispäätökset ja arvioida niiden ajantasaisuus ja tarpeellisuus sekä tehdä kartoituksen pohjalta tarvittavat toimenpide-ehdotukset. Lisäksi sen tehtävänä on ollut laatia ehdotus normipäätösten tekemistä ja soveltamista koskeviksi kaupungin toimintaperiaatteiksi sekä laatia esitys tarpeellisista johtosääntömääräyksistä.

Kaupunginarkisto on ollut edustettuna hallintokeskuksen vetämässä Kaupungin sähköinen muisti -työryhmässä, jonka kaupunginjohtaja asetti johtajistokäsittelyssä 7.9.2011. Työryhmän toimikausi

kestää 31.5.2012 saakka. Työryhmän tehtävänä on selvittää ja tehdä tarvittavia esityksiä kaupungin sähköisten asiakirjojen ja muun digitaalisessa muodossa olevan aineiston arkistoinnin ja tallentamisen periaatteista ja menettelytavoista. Tehtävään kuuluu myös laatia sähköpostin tallentamisen periaatteet ja ohjeistus.

Asiakirjahallinnon konsultointeja oli toimintavuoden aikana 324 (543).

OHJAUS JA NEUVONTA

Hallintokuntien arkistonhoitajien vaihtumiset ja muutokset hallintokuntien arkistonhoitotehtävissä näkyvät myös ohjauksessa ja neuvonnassa. Se on koskenut mm. hallintokuntien arkistotoimen ohjeistamista, kuva-aineistojen järjestämistä, arkistonmuodostussuunnitelmien päivittämistä ja uusien arkistonhoitajien perehdyttämistä. Arkistokatselmuksia tehtiin 9.

Virastoarkistonhoitajien verkosto kokoontui toimintavuoden aikana kuusi kertaa. Verkostotapaamisten puitteissa virastoarkistonhoitajille järjestettiin vierailut KAVA:aan, tietokeskuksen 100-vuotisjuhlanäytelyyn, tietokeskuksen Ympyrätalon toimipisteeseen, suomenkieliseen työväenopistoon, Kansallisarkistoon ja kaupunginarkiston Meritalon toimipisteeseen. Vierailujen ohessa esiteltiin Ahjon vaikutusta arkistointiin, TOS:n käyttöönottoa ja AMS:ien ajantasaistamista sekä koulurekisterihanketta. Verkostotapaamisiin osallistui yhteensä 155 henkilöä.

Ohjaus- ja neuvontatapahtumia oli toimintavuoden aikana 116 (286). Ohjaus ja neuvonta käynnisti elokuussa yhteistyössä opetusviraston kanssa koulurekisterityöryhmän, jonka tarkoituksena on koota rekis-

Nykyisen tietokeskuksenkin keskeisin julkaisu *Helsingin tilastollinen vuosikirja* oli olennainen osa myös alkuperäisen tilastokonttorin julkaisutoimintaa. Ensimmäinen tilastollinen vuosikirja olikin ilmestynyt jo ennen viraston perustamista vuonna 1908. Se koski vuoden 1905 tietoja. Alkuvuosina Tilastokonttorin julkaisut ilmestyivät vuosikirjaa lukuun ottamatta erikseen suomen ja ruotsinkielisinä. Lisäksi käytettiin ranskaa tilastollisissa julkaisuissa ja ulkomaisessa kirjeenvaihdossa englannin sijaan. 1910-luvun toimitettuja julkaisuja olivat Tilastokonttorissa muun muassa kunnallishallinnollinen kertomus, kunnalliskalenteri, työttömyyslaskelmat sekä sairaanhoito-, opeuslaitos- ja merenkulutilastot.

Poikkeuksen 1910-luvun työskentelyoloihin loi Tilastokonttorissakin kansalaissota vuonna 1918. Tuolloin venäläiset sotilasviranomaiset pitivät hallussaan Tilastokonttorin huoneistoa. Tilastokonttorin työntekijät eivät katsoneet toimintaa hyvällä, sillä selkkauksesta seurasi rahatoimikamarille lähetetty ja edelleen Venäjän valtiolle esitetty vaatimus hävinneiden kirjahyllyjen korvaamisesta.

Kaupunginarkiston varhaisia toimitiloja Tempelinaukiolta.

TIETOKESKUKSEN KUVA-ARKISTO

teriin kaikkia Helsingin alueella toimivia ja toimineita kouluja koskevat tiedot.

HELSINGIN HISTORIAA TEHTIIN TUNNETUKSI

Kaupunginarkisto toimii Helsingin kaupungin historia-toimikunnan sihteeristönä. Kertomusvuonna historia-toimikunta ohjasi sodanjälkeisen historian 4. ja 5. niteen kirjoittamista sekä Ruotsin vallan ajan ja 1800-luvun alun historian uudelleen kirjoittamista. Ruotsin vallan aikaa ja 1800-luvun alkua koskevien julkaisujen painatuskuntoon saattaminen aloitettiin yhdessä kustantajan kanssa. Historiatoimikunnan julkaisujen kustantamisesta tehtiin sopimus Kustannusosakeyhtiö Otavan kanssa. Historiatoimikunta tuki ”Helsingin sotasurmat 1914–1922” -tutkimushanketta.

Kaupunginarkisto osallistui Helsingin pääkaupungiksi tulon 200-vuotisjuhlavuoden ohjelman valmisteluun sekä juhlatyöryhmän että näyttelytyöryhmän jäsenenä.

Helsingin historiaa koskevia luentoja, koulutus-tilaisuuksia ja esitelmiä pidettiin eri yhteyksissä sekä annettiin radio- ja lehtihaastatteluja.

YKSITYISARKISTOJA VASTAANOTETTIIN JA JÄRJESTETTIIN

Yksityisarkistoja otettiin vastaan 10 (9) arkistonmuodostajalta. Arkistoista viisi oli uusia ja loput lisäyksiä aiemmin vastaanotettuihin arkistoihin. Yksityisarkistoja järjestettiin vuoden aikana 29,5 hyllymetriä.

ASIAKASKOULUTUS

Kaupunginarkisto järjesti arkistointikoulutuksen Helsingin kaupungin kirjaamon henkilöstölle keväällä.

Tietokeskus järjesti yhdessä hallintokeskuksen kanssa joulukuussa Ahjo-järjestelmän asiakirjojen arkistointia koskeneen koulutustilaisuuden. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 58 henkilöä.

Kaupunginarkiston asiantuntijat luennoivat 43 (11) kertaa asiakirjahallinnon ja arkistotoimen ajankohtaisista asioista ja Helsingin historiaan liittyvistä aiheista sekä virastojen järjestämissä että ulkopuolisisissa tilaisuuksissa.

YHTEISTYÖTÄ JA KUMPPANEITA AJANKOHTAISIN TEEMOIN

Kaupunginarkisto on osallistunut kaupungin sisäisiin asianhallinnan kehittämishankkeisiin, joista tärkeimpiä olivat asianhallinnan kehittämisen johtoryhmä AKJ, Kaupungin sähköinen muisti -työryhmä, sopimustenhallintahanke ja normipäätöstyöryhmä. Lisäksi osallistuttiin Helsingin pääkaupungiksi tulon 200-vuotisjuhlatyöryhmien työskentelyyn.

Kaupunginarkisto on tehnyt tiivistä yhteistyötä arkistolaitoksen ja Suomen Kuntaliiton kanssa kunnallisessa arkistotyöryhmässä. Lisäksi kaupunginarkiston edustaja on osallistunut arkistolaitoksen yksityisarkistoasioiden neuvottelukunnan ja Pohjoismaisen arkistojen päivän työryhmän toimintaan.

Kaupunginarkisto on osallistunut Espoon, Vantaan, Tampereen, Turun, Oulun ja Jyväskylän asiakirjahallinnon ja arkistotoimen yhteistyöhön. Siinä on keskitytty sähköiseen asian- ja dokumentinhallintaan sekä seurattu sähköistä arkistointia koskevien kansallisten hankkeiden edistymistä.

Kaupunginarkiston edustajat osallistuivat Arkistoyhdistys-Arkivföreningen ry:n opintomatalle

Pariisiin sekä Kunnallisarkistoyhdistyksen keväällä ja syksyllä pitämille opintopäiville.

Kaupunginarkisto osallistui Heken maahanmuutto-osaston ja Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan ulkomaalaisille opiskelijoille järjestämään kaupunkisuunnistustapahtumaan 23.9.2011. Kaupunginarkisto toimi yhtenä tapahtuman rastipaikeista. Iltapäivän aikana arkistossa vieraili yli 150 yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijaa 36 eri maasta.

Pohjoismaiden pääkaupunkien kaupunginarkistojen päälliköt tapasivat Kööpenhaminassa elokuussa.

Kaupunginarkisto osallistui Lontoon metropolin arkiston käynnistämään ja ICA:n rahoittamaan "Olympic Cities - The Legacy of the Games" -hankkeeseen, jonka tarkoituksena on julkaista kaikkien kesäolympialaisten arkistoja esittelevä web-sivusto Lontoon olympialaisten yhteydessä vuonna 2012. Kaupunginarkisto tuotti sivustoa varten kuvailut vuoden 1952 olympialaisten arkistoista.

KEHITTÄMINEN

Kaupunginarkiston henkilökunnalle järjestettiin elokuussa aivoriihi ja syyskuussa aivoriihen purkutilaisuus, joissa pohdittiin kaupunginarkiston tehtäviä ja resursseja.

Kaupunginarkisto järjesti maaliskuussa kehittämispäivän, jossa käsiteltiin Ahjo-järjestelmän vaikutusta arkistotoimeen. Myös arkistotoimen suunta 2015 oli kehittämiskohteena osaston tapaamisissa.

TYHY-päivä pidettiin marraskuussa Sinebrychhoffin taidemuseossa.

1911 TILASTOKONTTORI ALOITTA TOIMINTANSA 1.1.1911

Esimerkki 20-luvun selvityksistä: "Kotieläinten laskenta."

Tilastojen laadinnassa käytettiin ensimmäistä kertaa reikäkorttia vuonna 1927. Reikäkortti oli käytössä vielä 1960-luvulla.

1931 TILASTOKONTTORI NIMETTÄÄN KAUPUNGIN TILASTOTOIMISTOKSI

1940-luku: tilastotoimistolla on oma sotakummiperhe Oulaisissa.

Tilastotoimiston 25-vuotisjuhla vuonna 1936. Johtajana oli tuolloin Otto Bruun.

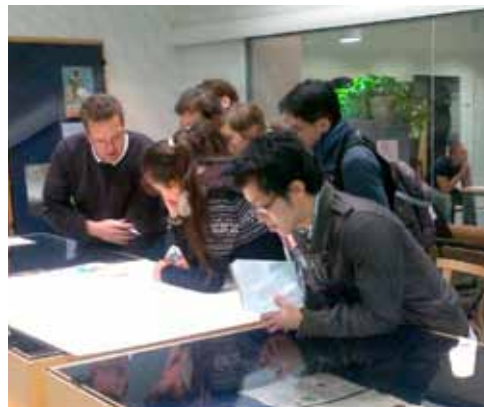

Kaupunginarkiston kehittämispäivä järjestettiin koko päivän tapahtumana Hotelli Helgassa 31.3.2011.

Martti Helminen on järjestämässä näyttelyvitriiniä Virka Galleriassa maaliskuun alussa.

Kaupunginarkisto oli yhtenä rastina Helsinki Hidden race -kisassa, jossa etsittiin tietoa.

TUJJA NIEMI

Meritalon toimipisteen tilat muutettiin arkistokäyttöön sopiviksi. Kuvissa Terttu Koljonen järjestää aineistoja ja täyttää arkistohyllyjä.

TUJJA NIEMI

1920-luvulla tilastokonttorin tehtävät lisääntyivät muun muassa väestöennusteilla ja -laskennoilla. Asuntolaskennat tehtiin maan suurimmissa kaupungeissa ja taajaväkisissä huvilayhdyskunnissa sekä niitä ympäröivissä esikaupunkikunnissa. Ensimmäisen väestöennusteensa tilastokonttori laati vuonna 1926. 1920-luvun lopulla tilastotyö alkoi myös teknistyä, sillä vuonna 1927 otettiin tilastojen laadinnassa ensimmäistä kertaa käyttöön reikäkortti. 1930-luvun alussa tilastokonttori koki myös ensimmäisen nimenmuutoksensa, kun viraston nimeksi tuli Helsingin kaupungin tilastotoimisto 1.1.1931.

1930-luku päättyi Suomessa talvisotaan. Sota näkyi myös Helsingissä ja tilastotoimiston työssä, kun toimiston tärkeimmät ja vanhimmat asiakirjat evakuoitiin Kiljavannummen parantolaan marraskuussa 1939. **1940-luvun** alussa sota vaikutti muutenkin viraston toimintaan monin tavoin, sillä suuri osa henkilökuntaa oli sotapalveluksessa, lotta- tai väestönsuojelutehtävissä. Sodan takia myös vuoden 1942 kunnalliskalenteri julkistettiin salaiseksi. Muitakin julkaisuja julkaistiin vasta sensuurin jälkeen, jolloin monista poistettiin taulukoita. Kaikkien julkaisujen painatustöitä viivytti sodan aikainen työvoiman puute kirjapainoissa. Sota-aikana tilastotoimistolla oli myös oma sotakummiperhe Oulaisten Huotarissa.

Sodan jälkeen vuonna 1945 nykyisen tietokeskuksen toinen osa eli kaupunginarkisto aloitti toimintansa. Helsingin kaupungin tilastotoimiston Helsinkiä koskeva työmäärä kasvoi myös vuoden 1946 suuren kuntaliitoksen myötä, jossa Helsingin kaupungin maa-ala moninkertaistui.

1950-luvulle tultaessa tiedon tuottaminen Helsingistä nopeutui. Vuodesta 1950 alkaen julkaistiin nimittäin aiempien vuosi- tai neljännesvuositilastojen rinnalla myös tilastollisia kuukausitietoja Helsingistä. Englannin kielen merkitys kotimaisten kielten rinnalla kasvoi, sillä Helsingin olympiavuonna 1952 julkaisujen vieras kieli vaihtui ranskasta englantiin. Siitä

Kaupunkitutkimusosasto

Kaupunkitutkimusosastossa tehtävän tutkimuksen tavoitteena on pitää Helsinki toimintaympäristönsään tietoisena kaupunkina, edesauttaa kaupungin erilaisten ilmiöiden ymmärtämistä ja tuottaa tutkimustietoa, jota voidaan soveltaa koko Helsingin metropolialueen kehittämistyössä. Osastolla on

lisäksi erityinen asema kaupungin oman tutkimustoiminnan ja tiedeyhteisöjen välissä. Kaupunkitutkimusosaston tutkijat ovat mukana yhteishankkeissa yliopistotutkijoiden kanssa ja osastossa vierailee kaupunkiaiheisia opinnäytteitä tekeviä yliopistotutkijoita.

OSASTON TOIMINTATAVAKSI on vakiintunut monipuolinen verkottuminen. Helsingin kaupunkiorganisaation ja pääkaupunkiseudun kuntien ohella yhteistyökumppanit löytyvät erikoisalojen tutkimuslaitoksista ja kansainvälisistä tutkijaverkostoista. Lähestymistapa on poikkitieteellinen ja osaston tutkijat edustavat eri tieteenaloja.

UUSI TUTKIMUSOHJELMAKAUSI

Vuosi 2011 merkitsi joulukuussa 2010 hyväksytyyn Helsingin kaupungin tilasto- ja tutkimusohjelmakauden 2011–2013 ensimmäisen vuoden toteuttamista. Itse ohjelmakausi kestää kolme vuotta ja laajempi strateginen linjaus tehtiin viideksi vuodeksi aina vuoteen 2015 saakka. Tutkimusohjelmaan on kirjattu kaikkiaan 65 hanketta. Hankkeet jäsenyivät seuraavien teemojen alle:

1. asuminen, ympäristö ja kaupunkirakenne
2. demokratia ja hallinto

3. hyvinvointi, terveys ja palvelut
4. kaupunkikulttuuri
5. kuntatalous, työmarkkinat ja kilpailukyky.

Nämä teemat kuvastavat samalla tutkimustoiminnan painopisteitä tietokeskuksessa.

ESIMERKKEJÄ TUTKIMUSTOIMINNASTA VUONNA 2011

Vuonna 2011 Heikki Helin jatkoi kuntataloustarkastelujensa sarjaa. Näin suurten suomalaisten kaupunkien tilinpäätökset ja talousarviot otettiin jälleen tuoreeltaan analyysin kohteeksi. Lisäksi Helin analysoi Helsingin taloutta kuuden vuosikymmenen aikajänteellä ja tarkasteli kuntien lainakantojen kehitystä 2000-luvulla.

Vesa Keskinen ja Anna Sofia Nyholm tutkivat nuorten vapaa-aikaa ja harrastuksia *Nuoret Helsingissä 2011* -tutkimuksessa. Sähköiseen kyselyyn vastasi noin

Tietotuotantoa Helsingin kaupungin tilastotoimistossa 1930-luvulla.

TIETOKESKUKSEN KUVARKISTO

1 400 iältään 11–19-vuotiasta nuorta 42 koulusta eri puolilta Helsinkiä. Tulokset julkaistiin tutkimuksen omilla Internet-sivuilla sitä mukaa kun eri teemoihin liittyvät artikkelit valmistuivat. Vuoden 2011 aikana valmistui 12 artikkelia.

Analysit jatkuivat vuoden 2012 aikana ja kokonaisuudesta julkaistaan kirja. Internet-sivuilla oli myös mahdollista kommentoida tuloksia ja esittää tutkijoille kysymyksiä. Näin avattiin uudella tavalla vuorovaikutteinen tutkimusten julkaisu- ja kommentointikäytäntö. Tästä kertyviä kokemuksia voidaan soveltaa muissakin tutkimushankkeissa. Uusi julkaisumuoto koettiin mielekkääksi tavaksi esittää tuloksia ja se herätti myös laajaa kiinnostusta lehdistössä. Toimittajat referoivat ja kommentoivat kaikkia ilmestyneitä artikkeleita, joten tämä julkaisuformaatti tavoitti yleisöä laajalti ja samalla tutkimustietoa välittyi

Koko tilastotoimiston henkilöstö ryhmäkuvassa.

TIETOKESKUKSEN KUVARKISTO

aiempaa monipuolisemmin erilaisten vastaanottajien pariin.

Syksyllä julkaistiin Tyyne Hakkaraisen ja Jenni Koskisen tekemä tutkimus *Helsinkiläisten ympäristöasenteet ja ympäristökäyttäytyminen vuonna 2011*. Ympäristöasenteita tarkasteltiin Helsingissä jo viidettä kertaa, raportti laadittiin yhteistyössä Helsingin ympäristökeskuksen kanssa. Tutkimus osoitti, että helsinkiläiset ovat varsin valveutuneita ympäristöasenteissaan, mutta myöntävät, että arkipäivän elämässä käyttäytymistapoja ei välttämättä olla valmiita muuttamaan ympäristön kannalta kestävämpään suuntaan.

Syksyllä julkaistiin myös Elina Vismasen tekemä tutkimus *Oppilashuolto Helsingissä. Odotukset, toiveet ja arjen todellisuus*. Tutkimus laadittiin yhteistyössä opetusviraston, nuorisoasiainkeskuksen, sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen kanssa ja se liittyy Helsingin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan (2009–2012) sekä Hyvinvointia moniammatillisella yhteistyöllä -hankkeeseen. Raportti osoittaa, että valtakunnallisessa vertailussa oppilashuollon tilanne on Helsingissä varsin vakiintunutta ja sille on osoitettu kohtuullisesti voimavaroja.

Kaupungin kuumat lähteet – Helsingin metropolialueen innovaatioympäristöt -kirja julkistettiin Kaupungintalolla 4.10.2011. Kaupungin ”kuumat lähteet” pulppuavat, kun tekemiselle järjestetään mahdollisuuksia, epäonnistuminen sallitaan ja onnistumiset hyödynnetään yhdessä.

Artikkelikokoelma tehtiin laajassa yhteistyössä Helsingin yliopiston geotieteiden ja maantieteen laitoksen, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulun sekä

Helsingin kaupungin tietokeskuksen kanssa. Kirja sai tukea Helsingin kaupungin innovaatorahastosta. Toimittajina olivat professori Harry Schulman Helsingin yliopistosta ja tutkija Pasi Mäenpää. Kirjan tekemiseen osallistui 23 kirjoittajaa.

Asumistutkimuksessa tehtiin varsin nopealla aikataululla raportti korkeiden kerrostalojen – tarkoittaen yli 12-kerroksisten talojen – asukkaiden taustoista ja toiveista. Tämä tehtiin yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston sekä talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosaston kanssa. Raportilla oli välitöntä käyttöä linjattaessa Helsingin korkeiden talojen kehittämistä. Samalla se osoittaa, mitä soveltava kaupunkitutkimus voi olla ja miten sen tuloksia voidaan hyödyntää suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Tutkimushankkeiden ohella tutkimusosastolla valmisteltiin useiden eri tutkimuskokonaisuuksien aineistonkeruuta ja koordinaatiota.

TIEDEPALKINTO JA TUTKIMUSAPURAHAT

Kuten aiempinakin vuosina, tutkimusosastossa valmisteltiin Helsingin kaupungin tiedepalkinnon ja tutkimusapurahojen valinnat. Vuoden 2011 tiedepalkinto myönnettiin 18. toukokuuta professori Matti Pohjolalle, joka on tehnyt sekä teoreettista että soveltavaa tutkimusta taloustieteen useilla osa-alueilla. Tutkimusapurahan myönnettiin 13 tutkimushankkeelle. Apurahahakemuksia tuli yhteensä 54. Lisäksi joulukuussa palkittiin kahdeksan ansioitunutta opiskelijaa tunnustuspalkinnolla Helsinki-aiheisista pro gradu -tutkielmista ja vastaavista opinnäytetöistä.

VAIKUTTAMINEN TIEDEYHTEISÖSSÄ

Kaupunkitutkimus- ja metropolipolitiikka -tutkimus ja yhteistyöohjelma

Tutkimustoiminnan lisäksi kaupunkitutkimusosaston työntekijät osallistuivat asiantuntijoina erilaisiin kehittämishankkeisiin. Vuonna 2010 valmistunutta *Kaupunkitutkimus- ja metropolipolitiikkaohjelmaa* alettiin toteuttaa vuonna 2011. Ohjelmassa ovat mukana metropolialueen kaupungit (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Lahti), Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, Diakonia-ammattikorkeakoulu, HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu, liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö sekä Uudenmaan liitto.

Tämä niin sanottu KatuMetro-ohjelma rakentuu neljän temaattisen painopistealueen ympärille tukien kansallista metropolipolitiikkaa ja sen toteuttamista: kaupunkirakenne ja elinympäristö; monikulttuurisuus ja maahanmuutto; hyvinvointipolitiikat ja -palvelut sekä talous ja kilpailukyky. Tietokeskus edustaa Helsingin kaupunkia tässä ohjelmassa ja on ollut alusta saakka ohjelman valmistelutyössä. Tietokeskuksen johtaja Asta Manninen ja tutkimuspäällikkö Timo Cantell ovat KatuMetron ohjausryhmän jäseniä.

Vuonna 2011 seurattiin ensimmäisten rahoitettujen tutkimushankkeiden etenemistä. Tietokeskuksen tutkijoita oli myös asiantuntijoina KatuMetron tutkimushankkeiden ohjausryhmissä huolehtimassa yhteydestä tutkimustuloksia hyödyntäviin virastoihin ja laitoksiin.

1945

KAUPUNGINARKISTO ALOITTA A TOIMINTANSA

Vuoden 1951 nuorisotutkimus.

1961

TILASTOTOIMISTO TÄYTTÄÄ 50 VUOTTA

Toimistopäällikkönä Karl-Erik Forsberg, henkilöstömäärä 53. Kaupunginarkistonhoitajana Ragnar Rosén, henkilöstömäärä yhdeksän.

Tilastotoimisto ja kaupunginarkisto muuttavat Hankenin talosta Runeberginkadulta vastavalmistuneeseen Kallion virastotaloon vuonna 1965.

Ohjelman yhtenä tavoitteena on lisätä vuoropuhelua tutkijoiden ja päätöksentekijöiden välillä. Tämän edistämiseksi järjestettiin kaupunginjohtajien aloitteesta kaksi suurta metropolitutkimuksen seminaaria Helsingin kaupungintalolla.

VAIKUTTAMINEN PÄÄKAUPUNKISEUDULLA

Pääkaupunkiseudun koheesio- ja kilpailukykyohjelma

”Pääkaupunkiseudun koheesio- ja kilpailukykyohjelman” (PKS-KOKO) hankkeilla on pyritty varmistamaan huippuosaamista pääkaupunkiseudulla erilaisin kehittämistoimenpitein. Ohjelma on toteuttanut osaltaan metropolialueen kilpailukykystrategiaa ja metropolipolitiikkaa. Hankkeissa on tehty kehittämistyötä aktiivisesti ja käyttäjälähtöisesti monien eri yhteistyötahojen kanssa. Ohjelman toimialueena on ollut Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen ja Kirkkonummi. Hankkeita ovat rahoittaneet em. kuntien lisäksi Uudenmaan liitto. Tietokeskus on toiminut ohjelman koordinoijana projektipäällikkö Tanja Lahden johdolla.

Vuonna 2011 ”PKS-KOKOssa” toteutettiin viittä hanketta: ”Opiskelijametropoli”, ”Opinnoista Osajaksi”, ”NoWrongDoor”, ”Monikulttuurinen johtaminen käytäntöön” ja ”Luova pääkaupunkiseutu”. Näistä kaikista on tietoa ”PKS-KOKO”-hankkeen kotisivuilla (www.pks-koko.fi).

TUTKIMUSOSASTON KANSAINVÄLISET HANKKEET

EU-hankeyhteistyö jatkui ”INNOPOLIS”-hankkeen (2010–2012) myötä myös vuonna 2011. Hankkeessa kehi-

tettiin yliopistokaupunkialueiden innovaatiotoimintaa eri puolilla Eurooppaa (Thessaloniki, Lodz, Manchester ja Helsinki). Hankkeen aikana toimijat eri yliopistokaupungeista ovat tutustuneet mukana olevien maiden innovaatiotoiminnan käytänteisiin mm. tekemällä vierailuja eri kohteisiin.

Toisessa EU-hankkeessa, ”H-TTransPlan: Helsinki-Tallinn Transport & Planning Scenarios” (2011–2012), selvitettiin Helsingin ja Tallinnan välistä liikkuvuutta ja pendelöintiä. Tietokeskus vastasi vuonna 2011 hankkeessa tehtävän liikkuvuustutkimuksen koordinoinnista. Kyseessä on Helsingin ja Tallinnan metropolialueiden liikennejärjestelmän kehittämishanke, jossa pyritään tunnistamaan alueen pullonkaulat, erityisesti elinkeinoelämän näkökulmasta, sekä parantamaan Helsingin ja Tallinnan metropolialueiden suunnittelun koordinoitua. Yhteishankkeessa ovat Helsingin kaupungilta mukana hallintokeskus, tietokeskus ja kaupunkisuunnitteluvirasto sekä Helsingin Satama.

Lisäksi kaupunkitutkimusosaston työntekijät osallistuivat asiantuntijaroolissa kansainväliseen ”PURE”-arviointihankkeeseen (Pascal Universities’ Regional Engagement, 2009–2011) sekä ”TOOLS”-yhteishankkeeseen (Tools for Developing Comparable Local Surveys, 2009–2012). ”PUREssa” kehitettiin oppivia alueita ja verkostoja viidellä mantereella ja 15 maassa. ”TOOLSissa” keskityttiin puolestaan kehittämään yhteistä kyselyalustaa, jolla jatkossa voidaan tuottaa eurooppalaisten kaupunkien välistä vertailuaineistoa. Hanketta johtaa Freiburgin yliopisto.

Hankkeiden koordinoinnista ja kehittämisestä tietokeskuksessa vastasi erityissuunnittelija Heidi Taskinen.

KUNTATALOUDEN LUENTOSARJA TIETOKESKUKSESSA

Tietokeskuksessa järjestettiin talven 2010–2011 aikana kuntatalouden tilaa ja tulevaisuutta koskeva luentosarja. Teemat käsittelivät muun muassa julkisen talouden näkymiä, väestö- ja aluekehitystä, valtio-osuusjärjestelmää ja sen uudistuksia ja kuntatalouden skenaarioita. Luennoitsijat edustivat laajasti alan tutkimuskenttää. Luennoitsijoina toimivat Jaakko Kiander (Palkansaajien tutkimuslaitos), Pekka Ylä-Anttila (ETLA), Antti Moisio ja Aki Kangasharju (VATT), Heikki A. Loikkanen (HY), Reijo Vuorento (Kuntaliitto), Seppo Laakso (Kaupunkitutkimusta Oy) ja Ari Hietamäki (Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskus).

Luentosarjan koordinoinnista vastasi Henrik Lönnqvist. Tilaisuuksiin osallistui runsaasti tietokeskuksen tutkijoita ja asiantuntijoita kaikista osastoista, näin teema palveli laajalti koko taloa ja joitakin kiinnostuneita kaupungin muista yksiköistä.

lähtien englanti onkin ollut merkittävin vieras kieli tilastollisissa julkaisuissa.

1960- ja 1970-luvut olivat Suomessa nopean yhteiskunnallisen murroksen aikaa. Tilastotoimistossa työ jatkui silti varsin samankaltaisena kuin mitä siihenkin asti, eivätkä suuret yhteiskunnalliset muutokset kuten kaupungin kasvu ja yhteiskunnan politisoituminen yltäneet tilastotoimistoon juuri muuten kuin tutkittavina ja tilastoitavina ilmiöinä. Merkittävä työtavallinen muutos tuli silti vuonna 1960, kun magneettinauhoja alettiin ensimmäistä kertaa käyttää väestölaskennassa. Suurempi muutos työtavoissa tuli kuitenkin 1960-luvun lopulla, kun ATK saatiin käyttöön. Tutkittua ja tilastoitua tietoa tarvittiin kaupungissa ja sen hallinnossa entistä enemmän ja ATK moninkertaisti tilastoinnin nopeuden.

Tilastotoimisto täytti 50 vuotta vuonna 1961. Juhlavuoden aikaan tilastotoimiston johtajana oli Karl-Erik Forsberg ja henkilöstömäärä oli kasvanut alun neljästä 53:een. Arkiston johtajana toimi tuolloin Ragnar Rosén. Tilastotoimiston 50-juhlavuoden aikaan tutkimuksen pääteemoina olivat erityisesti asuminen ja väestön terveysolot.

TIETOKESKUKSEN KUVARKISTO

Kaupunginarkiston uudet toimitilat Kallion virastotalossa. Kuva on arkistonhoitaja Veikko Mattilan työhuoneesta.

Tilasto- ja tietopalveluosasto

Tilastotuotteiden ja -palveluiden tavoitteena on tarjota kaupungin hallinnon, kuntalaisten ja elinkeinoelämän tarpeisiin jäsentynyt kuva toimintaympäristön muutoksista sekä helsinkiläisten elinoloista, terveydestä ja hyvinvoinnista. Samalla tilastotuotanto

tukee tiedollisesti toimia, jotka lisäävät asukkaiden hyvinvointia ja työllisyyttä, vahvistavat elinkeinoelämän kilpailuedellytyksiä sekä edistävät kaupungin kestävästä kehitystä.

TILASTO- JA TIETOPALVELUOSASTON vuoden 2011 toiminnan lähtökohtana oli vuonna 2010 hyväksytyt *Helsingin kaupungin tilasto- ja tutkimusohjelman 2011-2015 Tietoa stadista* toteuttaminen. Tilastojen kehittämishankkeiden tavoitteena on kohentaa perustilastojen laatua, tuottaa tilastotietoja uusista, ennen tilastoimattomista ilmiöistä sekä parantaa ilmiöiden tai aluekuvausten osuvuutta vastaamaan toimintaympäristön muutoksia. Tilastotuotanto perustuu säännöllisesti toistuviin, vakiintuneisiin tuotteisiin ja palveluihin.

VIOSIKIRJAN SISÄLTÖ JA ULKOASU UUDISTUIVAT

Vuoden 2011 tammikuussa ilmestyi uudistettu vuoden 2010 tilastollinen vuosikirja viraston satavuotisen taipaleen ensimmäisenä juhlatuotteena. Tilastollista vuosikirjaa uudistettiin niin rakenteen kuin tietosisällön osalta. Uudistuksen lähtökohtana oli säilyttää keskeisen tietosisällön jatkuvuus ja vertailtavuus sekä vastata kaupunki-ilmiöiden muutoksista johtuviin uusiin tietotarpeisiin. Rakenteen keskeinen muutos oli kuhunkin aiheeseen liitetty käsitteiden ja määritelmien kuvaus. Vuosikirjan 264 taulukossa on perustiedot kaupunki-il-

miöistä. Vertailutietoja esitetään pääkaupunkiseudulta, Helsingin seudulta ja koko maasta. Lisäksi kirja sisältää omat lukunsa Pohjoismaiden suurista kaupungeista sekä Baltian maiden pääkaupungeista ja Pietarista.

TILASTOJEN JUHLAA

Vuoden alun suuria koko viraston yhteisiä projekteja olivat tietokeskuksen juhlanäyttelyn sekä viraston historiaa kuvaavan DVD:n tekeminen. Juhlanäyttelyssä oli Helsinki-tilasto näkyvästi esillä näyttelyn eri osissa kuvioina ja taulukkoina, koko kaupungin ja eri alueiden historiaa ja muutosta kuvaten. *Kaikkea Helsingistä – 100 vuotta kaupunkitietoa* -teeman ympärille rakennettu näyttely sisälsi pitkiä tilastollisia aikasarjoja Helsingin eri vuosikymmeniin sijoitetuista pääteemoista sekä Terveisiä Helsingistä -osa kaupunginosien tilan ja kehityksen kuvausta.

Näyttelyn yhteydessä järjestettiin tietoiskuja väestö-, hyvinvointi-, terveys-, työllisyys- ja asumistilastoista sekä asiakastapaamisia sidosryhmille. Kyseisistä aiheista sekä helsinkiläisistä perheistä järjestettiin myös tietoiskuja syyskuussa tietokeskuksen avoimien ovien iltapäivän yhteydessä. Tilaisuudessa esiteltiin myös

tietokeskuksen tietokantoja, *Helsinki Region Infoshare* -palvelua, *Helsingin Seudun Suunnat* -verkkotuotetta, Helsingin seudun aluesarjoja sekä kirjaston toimintaa ja kokoelmatietokantaa.

Näyttelyn avajaisten yhteydessä julkistettiin tietokeskuksen kotisivuilla Helsingin kaupungin kunnalliskertomukset vuosilta 1875–1974 digitoituna palveluna. Kunnalliskertomukset sisältävät omana kokonaisuutenaan monipuolisen tilasto-osan vuosilta 1888–1904. Kunnalliskertomuksen tilasto-osa on Helsingin kaupungin tilastollisen vuosikirjan edeltäjä. Tilastot kuvaavat aluetta, säätä, väestöä ja väestönmuutoksia,

Teuvo Savikko ja Seppo Laakso esittelivät tilastoaineistoja 19.10.2011 Musiikkitalossa *Helsingin Seudun Suuntien* tilaisuudessa.

TERO LAHTI

1970-luvulla tilastotoimiston työn näkyvin muutos oli henkilökunnan siirtyminen viisipäiväiseen työviikkoon aiemman kuusipäiväisen työviikon sijaan. Samankaltainen muutos koettiin myös muualla kaupungissa. Vuonna 1978 tilastotoimisto sai myös toisen nimenmuutoksensa, kun vuoden alusta nimi muutettiin Helsingin kaupungin tilastokeskukseksi. 1970-luvun tilastotoimistolle leimaa antoi kaupunkitutkimustoiminnan laajeneminen.

1978

TILASTOTOIMISTO NIMETÄÄN KAUPUNGIN TILASTOKESKukseksi

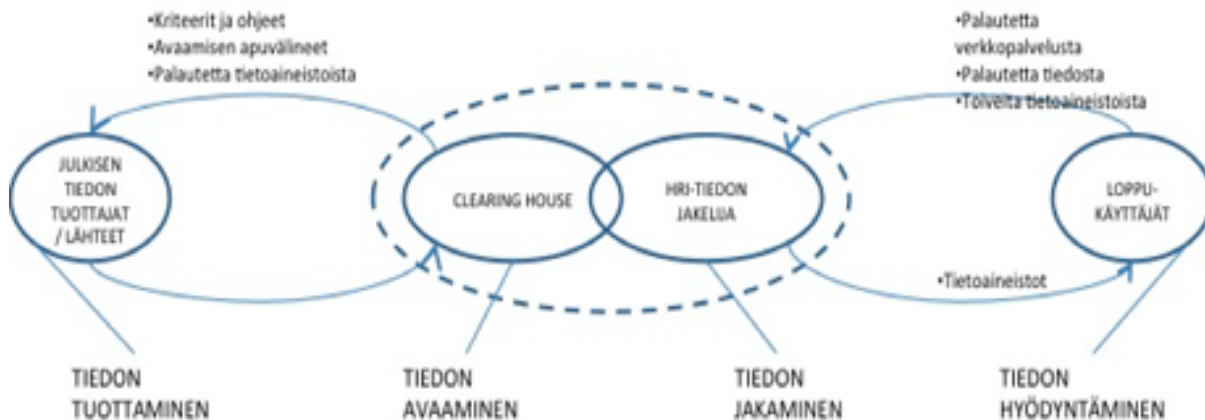
Julkaisusarjat uudistetaan vuonna 1979.

TIETOHUOLTOAJATELU VALTAA ALAA 1980-luku

Vuonna 1982 ilmestyy ensimmäinen Helsinki alueittain -julkaisu.

HRI-hankkeen toimintamalli ja keskeisimmät osa-alueet.

asumista, sairaan- ja terveydenhoitoa, köyhäinhoitoa, opetusta, turvallisuutta, yritystoimintaa, palkkoja ja hintoja sekä kunnallistaloutta ja demokratiaa.

TIETO JA HYVINVOINTI JUHLASEMINAARIN TEEMANA

Tietokeskus juhlisti 100-vuotista toimintaansa touko-kuun 26. ja 27. päivinä järjestetyllä juhlaseminaarilla. Seminaarin teema oli *Tieto ja hyvinvointi* sekä *Avoin tieto, vaivaton pääsy tietoon*. Juhlaseminaariin osallistui noin 200 kaupunkitiedon asiantuntijaa ja tietokeskuk- sen yhteistyökumppania. Kotimaisten osallistujien lisäksi seminaarissa oli vieraita useista Euroopan suur-kaupungeista: Ruotsista, Virossa, Hollannista, Isosta-Britanniasta, Luxemburgista, Portugalista, Saksasta ja Tšekin tasavallasta. Kiinnostavan ja ajankohtaisen ohjelman sekä innostavien puhujien ansiosta seminaa-

rista muodostui mieliin painuva. Seminaarin aineistot julkaistiin tietokeskuksen kotisivuilla ja sisällön tiivistel- mät neljännesvuosijulkaisu *Kvartin* englanninkielisessä numerossa 3/2011. (www.hel.fi>Julkaisut>Kvartti.)

Juhlaseminaarin aikoihin ilmestyi myös tietokes- kuksen juhlaKirja *Helsinki tiedon kohteena*. Kaksi juh- lakirjan artikkelia perustui laajasti kaupunkitilastoihin: *Sata vuotta helsinkiläistä asumista* ja *Helsinkiläinen perhe ennen, nyt ja tulevaisuudessa*.

AVOINTA SEUDULLISTA TIETOA

”Helsinki Region Infoshare – avointa seututietoa kaikille www.hri.fi” on seudullinen yhteistyöhanke. Hanketta koordinoi Helsingin kaupungin tietokeskus. Hankees- sa ovat mukana Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauni- aisten kaupungit, Forum Virium Helsinki sekä Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra. Valtiovarainministeriö

on myöntänyt hankkeelle kuntien yhteistoiminta-avustusta.

www.hri.fi-verkkopalvelu tarjoaa helpon tavan löytää, saada ja hyödyntää Helsingin seudun julkisia tietovarantoja avoimena datana. Verkkopalvelu avattiin 18.3.2011 Helsingin kaupungin Virka Galleriassa järjestetyssä tiedotustilaisuudessa, johon osallistuivat pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat, hankkeen kehittäjät ja yhteistyökumppanit, yhteensä noin 70 avoimesta tiedosta kiinnostunutta.

HRI-verkkopalvelussa on avattu tilasto- ja paikka-tietoja pääkaupunkiseudun väestöstä ja väestöennusteista, asumisesta ja rakentamisesta sekä työpaikoista ja yritystoiminnasta sekä kaupunkien tilastollisten vuosikirjojen taulukko-osat. Ensimmäiset kuntataloutta kuvaavat tilinpäätöstiedot Helsingistä avautuivat vuoden 2011 joulukuussa. Verkkopalvelu sisältää myös palvelukartan rajapinnan pääkaupunkiseudun kuntien palvelupisterekeriin.

Helsinki Region Infoshare sisältää tietoa tarjottavista tietoaineistoista ja ohjaa käyttäjän datan luo. Datoja ylläpitävät niitä tarjoavat virastot pääsääntöisesti omilla palvelimillaan. Palvelun käyttäjät voivat antaa palautetta tietoaineistosta, käydä tietoa-ineistoihin liittyvää keskustelua sekä esittää toiveita uusien aineistojen julkaisemiseksi avoimena datana.

Palvelu on kaikille avoin eikä sen käyttö edellytä palveluun rekisteröitymistä. Se on suunnattu erityisesti tilasto- ja ennustedatan tarvitsijoille, soveltajille, sovelluskehittäjille sekä kaikille avoimen datan mahdollisuuksista kiinnostuneille.

1980-lukua voidaan pitää tietohuoltoajat-
telun vuosikymmenenä. Ensimmäiset hen-
kilökohtaiset PC-koneet tulivat henkilöstön
käyttöön vuonna 1983 ja tiedon tuottaminen
nopeutui entisestään. Samalla tehostui myös
alueellisen tiedon tuottaminen Helsingissä:
ensimmäinen tilastokeskuksen tuottama
Helsinki alueittain -julkaisu ilmestyi vuonna
1982. Sen jälkeen siitä on muodostunut yksi
tietokeskuksen kysytyimmistä ja käytetyim-
mistä julkaisuista. 1982 oli merkittävä vuosi
tilastokeskuksen historiassa sikäläkin, että sa-
mana vuonna valmistui myös ensimmäinen
tutkimusohjelma. Tutkimuksen pääteemoina
olivat 1980-luvulla aluetalous ja nuoret.

Helsingin kaupungin tilastokeskus ja kau-
punginarkisto yhdistyivät **1.6.1990**. Tuolloin
syntyi nykymuotoinen Helsingin kaupungin
tietokeskus. Uuden viraston ensimmäinen
johtaja oli Eero Holstila ja henkilöstömäärä
yhdistymisvaiheessa 90. Samaan aikaan al-
koi korostua myös kansainvälinen yhteistyö,
jota tietokeskuksessa oli tosin harrastettu
aina, kun yhteispohjoismainen Nordstat-

**Tilastokeskuksen henkilökunta viraston
75-vuotisjuhluvuonna 1986.**

”Helsinki Region Infoshare” -hankkeessa kehitetään neljää keskeistä osa-aluetta: tiedon tuottamista, avaamista, jakamista ja hyödyntämistä. Keskeistä hankkeessa on parantaa tietoaineistojen vertailtavuutta, löydettävyyttä ja käytettävyyttä. Tärkeää on myös kehittää tiedon tuottamista siten, että se tukee paremmin avointa, verkossa tapahtuvaa tiedon jakelua käyttäjälähtöisesti.

TILASTOJULKAISUJA ERI AIHEPIIREISTÄ

Tilasto- ja tietopalveluosaston toiminnan merkittävin painopiste on tilastojulkaisut, joita ilmestyi vuonna 2011 yhteensä 54, joista Tilastoja-sarjassa 43. Suurin osa julkaisuista ilmestyi käyttäjille maksuttomasti viraston kotisivuilla. Julkaisujen pääkielenä on suomi.

Julkaisujen teemat kattoivat laajasti koko tilastokentän.

Väkiluvun ja väestörakenteen muutoksia seurataan säännöllisesti kuukausittain ja julkaistaan neljännesvuosittain. Samalla aikajänteellä julkaistaan tilastoja asunto- ja työmarkkinoiden muutoksista sekä rakentamisesta.

Vuonna 2011 julkaistiin taskutilasto, *Tietoja Helsingistä*, suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Keskeisiä vuosittain julkaistavia tilastoteemoja ovat koulutus, kulttuuri, sosiaalietuudet, tulot ja verot, työpaikat ja ammatit, toimitilamarkkinat ja yritystoiminta, helsinkiläiset nuoret sekä ulkomaalaisväestö. Väestöennuste 2012–2050 valmistui elokuussa 2011. Keväällä 2011 käynnistyi uusi seudullinen projekti toimialoittaisen työpaikkaprojektin laatimisesta.

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT JULKAISU- JA TUOTANTOTIETOKANTA

Helsingin Seudun Suunnat -julkaisu täytti vuoden 2011 syksyllä 15 vuotta. Tutun painotuotteen rinnalle avattiin 19. päivänä lokakuuta www.helsinginseudunsuunnat.fi-verkkopalvelu. Palvelu sisältää julkaisusta tutuksi tulleet teemat hieman uudistuneella rakenteella. Palvelu jakautuu kuuteen aihealueeseen: aluetalous, asunto- ja toimitilamarkkinat, hyvinvointi, liikenne ja ympäristö, työmarkkinat ja väestö. Uusi verkkopalvelu sisältää entistä nopeammin päivittyvät tiedot tilastoina, havainnollisina kuvioina ja tekstimuodossa. Verkkopalvelu toteutettiin Verti-verkkotilastojärjestelmällä.

REKISTERIT JA PAIKKATIEDOT

Kaupunkiyhteisten paikkatietojen kysyntä, tuottaminen ja jakaminen – kohti yhteistä paikkatietopolitiikkaa -raportti valmistui Paikkatiedon ohjausryhmälle, joka antoi raportin kaupungin Tietotekniikkaohjelman valmennusohjelman ”Digitaalinen tietoperusta” -moduulin lähtöaineistoksi ja sen johtopäätökset jatko-työstettäviksi.

Helsingin kuntarekisteri mahdollistaa aidon paikkatietoanalyysin ja toimii erinomaisena tutkimuksen perusaineistona, johon on mahdollista tunnistetietojen avulla yhdistää muista lähteistä saatavaa yksikötason tietoa. Vuonna 2011 yhdistettiin ensimmäistä kertaa kuntarekisterin väestöosan sekä huoneisto- ja asuntoosan tiedot *Kaupungin vuokra-asunnot ja asukkaat 2010* -tutkimusta varten. Tutkimustulokset julkaistiin Tilastoja-sarjassa. Julkaisussa selvitettiin ensimmäistä kertaa Helsingin kaupungin omistamaa vuokra-asunkantaa ja sen asukasrakennetta osa-alueittain useiden

keskeisten asuntokantaa ja väestörakennetta kuvaavien muuttujien avulla.

Tietokeskuksen tilastotuotannossa perinteinen paikkatieto noudattaa kaupungin virallista aluejakoa. Vakiintuneita aluetuotteita ovat *Helsingin seudun alue-sarjat* -tilasto- ja kuviotietokannat, joiden tietosisältöä laajennettiin vuonna 2011 edelleen. *Helsinki alueittain* -julkaisu, jonka perustilastot pohjautuvat aluesarjoihin, ilmestyi vuonna 2011 painotuotteena.

TIETOKESKUKSEN KOTISIVUT

Tietokeskuksen kotisivuilla oli 63 070 kävijää vuonna 2011. Pääsivulta tilasto-, tutkimus- ja arkistotietoja etsi yhteensä 42 569. Tietoja etsittiin eniten Julkaisuja-sivuilta, jonne käyntejä kertyi 9 750. Seuraavaksi suosituimpia sivustoja olivat kaupunginarkisto (8 916), yhteystiedot ja palaute (7 829), *Helsinki alueittain* -julkaisu (7 564), tilastojulkaisut (7 023), kirjasto- ja tietopalvelut (6 590), kaupunkitilastot (6 446), *Helsingin Seudun Suunnat* (6 247) ja kaupunkitutkimus (5 650).

Neljännesvuosikatsaus *Kvartilla* oli nettilukijoita vuonna 2011 yhteensä 4 955. Arkistotietokanta SINETIS-TÄ tiedonhakijoita oli 4 796, tiedotteilla ja uutisilla noin 4 500 lukijaa kummallakin.

HELMEN YHTEISIÄ TILASTOPALVELUITA KAUPUNGIN HALLINNON ASIAKKAILLE

Tietokeskus vastaa Helmen *Yhteisissä palveluissa* kolmesta alaosastosta: ”Arkistopalvelut”, ”Kirjasto- ja tietopalvelut” sekä ”Tilastot ja tutkimukset”. Arkistopalveluista vastaa Kaupunginarkisto. Tilasto- ja tietopalveluosasto huolehtii kahden jälkimmäisen sivuston ylläpidosta.

1990-luku KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ VAHVISTUU

Pohjoismainen yhteistyö laajenee.

Lähialueyhteistyö alkaa: Pietari, Tallinna, Riika, Vilna.

Kansainvälinen Scorus-konferenssi Helsingissä.

Urban Audit, eurooppalainen kaupunkitilastotietokanta -yhteistyö alkaa.

1990

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKESKUS JA KAUPUNGINARKISTO YHDISTYVÄT 1.6.1990 HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUKSEKSI
Johtajana Eero Holstila, henkilöstöä 84

Esimerkki 1990-luvun tutkimuksista ja tilastosta.

Helmen Yhteiset palvelut -sivustossa sijaitsevilla Tilastot ja tutkimukset -sivuilla on 12 teemakokonaisuutta, joiden tietosisältöjä täydennettiin vuoden 2011 aikana. Käytetyimpiä tietoja ovat väestötilastot ja -ennusteet sekä taloutta ja työllisyyttä ja ulkomaalaisia koskevat tilastotiedot. Vuoden aikana laadittiin tiedotussuunnitelma, joka tähtää sivujen tunnettavuuden lisäämiseen.

KIRJASTO- JA TIETOPALVELUITA

Kirjasto, joka on kaikille avoin Helsinkiä koskevien tilastojen ja tutkimusten erikoiskirjasto ja tietopalvelu, tarjoaa palveluita sekä paikan päällä kirjaston tiloissa että verkon kautta.

Kirjasto osallistui yhteistyössä kaupunginarkiston kanssa Helsingin kaupungin kunnalliskertomusten 1875–1974 digitointiin. Työ valmistui ja verkkopalvelu avattiin juhlavuonna. Kertomukset linkitettiin kirjaston kokoelmätietokantaan, joka on vapaasti verkossa kaikkien käytettävissä.

Kokoelmiin luettelointiin kaikkiaan 781 nimekettä. Osa kokoelmiin hankituista julkaisuista sijoitettiin kaupunginarkiston käsikirjastoon.

Suurin osa tietopalvelutehtävistä saatiin edellisvuoden tapaan sähköpostilla ja puhelimitse.

Tietopalvelutehtäviä oli kaiken kaikkiaan 721, josta laajahkoja tietopalvelutehtäviä oli n. 250. Tietopyyntöjä tuli sekä Suomesta että ulkomailta.

Kirjaston kokoelmista annettiin 1 575 lainaa. Kaukolainoja muista kirjastoista tietokeskuksen henkilökunnalle välitettiin 55 kappaletta.

Uusia sähköisiä aineistoja ei kirjastoon kertomusvuonna hankittu. Edelleen käytössä olivat FinELibin kautta hankitut Ebscon Academic Search Elite -tietokanta sekä OECD:n verkkoaineistot.

YHTEISTYÖTÄ JA TYHY-TOIMINTAA

Seutuyhteistyö oli vilkasta. Voidaan mainita mm. Seututieto-ryhmä, ”Helsinki Region Infoshare” -projekti, Perusrekisteri-yhteistyö, ”Metropolipolitiikka ja kaupunkitutkimus” -hanke, joka jatkuu vuoteen 2014, sekä ”PKS-KOKO”, joka jatkuu 30.3.2012 asti.

Kansallista yhteistyötä edustavat suurkaupunkipolitiikalle tukea antava Kaupunkitutkimusjaosto,

LISA NUUTILA

jonka vastuuministeriö on TEM, JUHTA; Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta, Tilastokeskusyhteistyö sekä korkeakoulu- ja tutkimuslaitosyhteistyö.

Tilasto- ja tietopalveluosaston asiantuntijat osallistuvat myös Pohjoismaisen suurkaupunkitietokannan Nordstatin ja Euroopan suurkaupunkitietokannan Urban Auditin päivitykseen ja kehittämiseen sekä Pietari-yhteistyöhön.

Tietokeskus osallistui myös kahdella esitelmällä tilastoalan maailmankonferenssiin, *The 58th World Statistics Congress*, Dublinissa elokuussa 2011:

- Helsinki Region Infoshare – Open Access to Urban and Regional Statistics (Asta Manninen)
- European Metropolises. Recession and Recovery (Asta Manninen, Seppo Laakso, Eeva Kostiaainen ja Juha Suokas).

Tilasto- ja tietopalvelu-osasto kokoontui noin kerran kuukaudessa pohtimaan yhteisiä asioita Tilastotorstai-iltapäivinä sekä johtoryhmäinfoissa. Marraskuussa tehtiin tutustumismatka Tallinnan kaupungin tilasto- ja tutkimusyksikköön. Vierailun aikana saimme valaisevan kuvan Tallinnan tilastotoimesta sekä tutkimusyhteistyöstä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Tilasto- ja tietopalveluosaston porukka tarkisti juhlanäyttelyn tilastot.

yhteistyö käynnistyi. 1990-luvun aikana alkoi myös tilasto- ja tutkimusyhteistyö laajemminkin lähialueilla muun muassa Pietarin, Tallinnan, Riian ja Vilnan kanssa. Kansainvälisen yhteistyön näkyvimpänä virstanpylväänä oli vuonna 1994 Helsingissä järjestetty tilastoalan konferenssi SCORUS.

Vuonna 1996 alkoi tietokeskuksessa nettiaika, kun viraston suomenkieliset Internet-sivut aukesivat. Seuraavana vuonna Internet-palvelut paranivat edelleen, kun Aluesarjat-tietokanta avautui kokonaisuudessaan Internetissä. 1990-luvun aikana tietokeskuksen tutkimuksessa pääteemoja olivat koko vuosikymmenen puoliväliä leimannut lama, segregaatio sekä lähiöt.

2000-luvun aikana tietokeskus on siirtynyt aina vain voimallisemmin verkkopalveluiden tarjoajaksi. Esimerkiksi vuonna 2003 avattiin kirjaston kokoelmatietokanta, vuonna 2008 SINETTI-arkistotietokanta ja vuonna 2009 julkaistiin Helsingin historiallinen kaupunkikartasto. Lisäksi leimaa-antavaa on ollut kansainvälisten EU-hankkeiden määrän kasvu. Tietokeskus on profiloitumassa 2010-luvun taitteessa myös entistä enemmän avoimen datan jakelijaksi verkossa. Viraston 100-vuotisjuhlavuonna 2011 avattiin "Helsinki Region Infoshare" -hanke. HRI on verkkopalvelu, joka tarjoaa helpon tavan löytää, saada ja hyödyntää Helsingin seudun julkisia tietovarantoja avoimena datana. Tietokeskuksen visiona on olla mukana säilyttämässä Helsinkiä tietoyhteiskuntakehityksen aallonharjalla jatkossakin. Siihen se on pyrkinyt jo sadan vuoden ajan.

Hallinto-osasto

Hallinto-osasto vastaa yhteisistä palveluista, kuten talous- ja henkilöstöhallinnosta, materiaali- ja palveluista sekä viestinnän, tietotekniikan, julkaisuprosessin ja johdon tuesta. Yhteistyössä muiden osastojen kanssa kehitetään yhteisiä palveluja siten, että osastoilla on hyvät edellytykset onnistua tehtävissään.

JOHTORYHMÄ JA YHTEISTOIMINTA

Johtoryhmä kokoontui vuoden mittaan 22 kertaa, joista 11 kertaa laajennettuna. Virastotasoisena yhteistoimintaelimenä toimii laajennettu johtoryhmä, jossa on neljä henkilöstön edustajaa henkilöstöjärjestöjen ja työsuojelun nimeämänä, yksi henkilö jokaisesta osastosta. Lisäksi osastojen päälliköt ja johtaja kokoontuivat tietokeskuksen toiminnan suunnitteluaamupäivään sekä keväällä että syksyllä.

Johtoryhmä käsitteli mm. tulospalkkiohankkeiden toteutumista vuonna 2010, tietokeskuksen toimintasuunnitelman ja tulosbudjetin 2011 sekä hyväksyi tulospalkkiojärjestelmän vuodelle 2011. 100-vuotishankkeita käsiteltiin myös johtoryhmän kokouksessa. Lisäksi esillä olivat Tyhy-kyselyn 2011 tulokset ja Tietokeskuksen henkilöstöohjelman vuosille 2011–2013 hyväksyminen sekä toteuttamisen tuki ja seuranta. Henkilöstöohjelman painopisteet ovat asiantuntijuuden ja henkilöstöjohtamisen kehittäminen, palkitsemisen arviointi ja kehittäminen sekä työhyvinvointi teemalla ”Jokainen päivä on työhyvinvointipäivä”.

Viraston työhyvinvointiryhmä, jossa ovat edustettuina kaikki osastot, seurasi henkilöstön työsuojelua ja työhyvinvointia sekä teki aloitteita.

Vuosikellon mukaisesti sitovien tavoitteiden toteutuminen todettiin johtoryhmässä neljännesvuosittain talousarvioennusteen käsittelyn yhteydessä. Käsittelyssä olivat myös koulutus- ja kehittämissuunnitelma, ympäristöraportointi 2010 ja Helsingin kestävän kehityksen toimintaohjelman seurantaraportti sekä 0-tapaturmaa-verkoston osallistuminen.

Tietokeskuksen johtosäännön ajanmukaistaminen valmistui ja yksiköt muuttuivat osastoiksi (Kvsto 16.11.2011). Tehtävänimikkeitä uudistettiin, esim. tietohuoltopäällikön nimike muuttui tilasto- ja tietopalvelupäälliköksi sekä kaupunginarkiston tehtävänimikkeitä yhtenäistettiin.

Henkilöstökokouksia oli 8. Vuoden viimeinen, perinteinen henkilöstötapaaminen oli joulupuuron merkeissä 14. joulukuuta.

Koko henkilöstön yhteinen kehittämispäivä, Ruskapäivä, järjestettiin Turussa 11.–12.10. Kehittämis-

Tietokeskuksen yhteisiä kehittämispäiviä, tällä kertaa Ruskapäiviä, vietettiin Turussa lokakuussa.

Toisen päivän ohjelmaan kuului Turkuun tutustuminen kaupunkisuunnittelijan opastuksella.

TERO LAHTI

TERO LAHTI

Arts and Culture – Facts and Figures.

2000-luku

2007 – Tilastollinen vuosikirja täyttää 100 vuotta.

2009 – Helsingin historiallinen kaupunkikartasto julkaistaan.

päivänä pohdittiin tietokeskuksen ydinosaamisia ja tulevaisuuden toimintamallia vuonna 2015.

Yhteistoiminnan mukainen Tehtävien vaativuuden arviointi -ryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa. Ryhmä valmisteli tehtävien vaativuuteen perustuvan kokonaisarvion tietokeskuksen tehtävistä.

Virastossa toimii aktiivinen ja perinteikäs henkilöstökerho Tikli, joka järjesti erilaisia kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajantapahtumia henkilöstölle.

Vakiintuneen käytännön mukaan järjestettiin useita yhteisiä johtoryhmän kokouksia kaupungin eri virastojen kanssa.

HENKILÖSTÖ

Viraston henkilöstön määrä 31.12.2011 (ml. projektihenkilöt/määräaikaiset) oli 80, joista tilasto- ja tietopalveluosastossa työskenteli 25, kaupunkitutkimusosastossa 19, kaupunginarkistossa 22 ja hallinnossa 14 henkilöä. Tehtäväkierrossa oli kaksi henkilöä. Henkilötyövuosia koko vuonna kertyi 73,7.

Vuonna 2011 tehtiin yhteensä 27 työsopimusta, joista vakinaisia oli 3. Määräaikaisia projektitehtäviä sekä sijaisuuksia oli yhteensä 14. Työllistämisvaroin palkattiin lisäksi 3 henkilöä. Henkilöstökeskuksen rahoittamia korkeakouluharjoittelijoita sekä viraston rahoittamia kesätyöntekijöitä oli yhteensä 4.

Osa-aikatyötä teki yhteensä 4 henkilöä, lisäksi vuorottelu- ja perhevapailla oli yhteensä 4 henkilöä.

Tietokeskuksen palveluksesta siirtyi kaupungin toiseen virastoon yksi henkilö ja kaupungin ulkopuoliseen tehtävään yksi henkilö. Tehtäväkierrossa oli 2 henkilöä.

Vanhuuseläkkeelle siirtyi yksi henkilö, samoin osa-aikaeläkkeelle.

PALKITSEMINEN

Kannustuslisiä jaettiin vuoden aikana kaksi kertaa ja niitä myönnettiin erityisen vaativille ja onnistuneille yli yksiköillisille projekteille esim. tietokeskuksen 100-vuotisjuhlanäyttely, juhlaseminaari, juhlakirja ja vuosikirjauudistus, yhteensä 47 henkilölle (yhteensä 8 000 €), sekä yli osastorajojen menevän yhteistyön erityinen tuloksellisuus yhteensä 24 henkilölle (13 700 €). NOPSA-palkitsemista käytetään aktiivisesti nopeaan palkitsemiseen hyvistä työsuorituksista. Se tarkoittaa esim. teatteri- tai konserttilippua tai lounasta. NOPSA-kannusteen sai yhteensä 16 henkilöä.

Henkilöstölle maksettiin tulospalkkiona 150 333 euroa (sis. sivukulut), joka jaettiin 79 henkilölle tulospalkkioperiaatteiden mukaisesti. Edellisenä vuonna tulospalkkiota maksettiin 76 henkilölle.

Virasto muisti yhteensä 11 henkilöä merkkipäivän, opintosuorituksen, Helsinki-palvelun sekä kunnallisen palvelun johdosta.

Suomen tasavallan presidentti myönsi tietohuoltopäällikkö Leila Lankiselle Suomen Leijonan ansioristin (SL Ar).

Helsingin kaupunki palkitsi tietokeskuksesta kaksi henkilöä 40 vuoden palveluksesta kalenteriviikon pituisella virka- ja työvapaalla täysin palkkaeduin.

POISSAOLOT

Vuonna 2011 isyysvapaata käytti yksi henkilö, äitiyslomalla, hoitovapaalla ja vanhempainvapaalla oli kaksi henkilöä. Päiviä kertyi yhteensä 548.

Sairauslomapäiviä (ml. työtaturmapäivät) kertyi yhteensä 971 päivää mikä on 10,3 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Lapsen sairauden vuoksi poissaolopäiviä oli yhteensä 59.

Kuntoremonttipäiviä oli yhteensä 19 päivää.

HENKILÖSTÖKOULUTUS

Yleisimpiä koulutuksia oli Helmen käyttökoulutus, kun useita henkilöitä kurssitettiin tietokeskuksen Helmen päivittäjiksi. Järjestettiin IT-tietoisuja, joissa opastettiin uusien sovellusten käyttöön, esim. lomahakemusten tekemiseen ja Helmen palvelujen käyttöön. Henkilöstölle tarjottiin mahdollisuutta kehittää ammatillista kielitaitoa. Myös tilasto- ja tutkimustyön ohjelmistoihin koulutettiin, SAS-koulutuskokonaisuuteen osallistui 15 henkilöä.

Oppisopimuskoulutuksella valmistui yksi henkilö datanomiksi.

Kaksi henkilöä osallistui yliopiston organisoimaan viestinnän koulutukseen ja sosiaalisen median koulutukseen. Mediavalmennus oli kaksipäiväinen viestinnän kurssi, jossa asiantuntijat pienessä ryhmässä mm. harjoittelivat yhteistyötä median kanssa.

Kaupunginarkiston Meritalon toimipisteen henkilöstölle räätälöitiin arkistotoimeen ja uusiin väliarkiston tehtäviin perehdyttävä koulutus. Kouluttajina toimivat kaupunginarkiston asiantuntijat.

Koulutuspäivien määrä oli 250 (230).

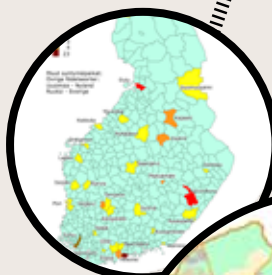
TIETOTEKNIikka

Arjen sujuvuutta haettiin tietotekniikasta. Tietokeskus otti käyttöön tukipalveluissa Service Managerin, joka on ohjelmisto IT-palveluiden hallintaan. Se mahdollistaa oman ongelmaratkaisutietokannan hallinnan ja ylläpidon. Kaupunginarkiston uuteen toimipisteeseen rakennettiin IT-infra heinäkuussa. Pikaviestintä- ja läsnäolosovellus otettiin käyttöön koko tietokeskuksessa, sekä Helmi-työtilojen hyödyntäminen aloitettiin.

Viraston päälliköt / johtajat.

ISTOKONTTORI/TILASTO	
HARALD DALSTRÖM	1911–1919
OTTO BRUUN	1919–1950
KARL-ERIK FORSBERG	1950–1977
ÅKE SAXEN	1977
EERO HOLSTILA	1978
EERO HEIKKONEN	1978–1985
EERO HOLSTILA	1985–1990
KAUPUNGINARKISTO	
PENNTI RENVALL	1945
RAGNAR ROSEN	1945–1961
VEIKKO MATTILA	1961–1969
SYLVI MÖLLER	1969–1971
SIRKKA IMPOLA	1972–1990
RIITTA SIHVONEN	1990
TIETOKESKUS	
EERO HOLSTILA	1990–2001
ASTA MANNINEN	2001–

Tietokeskuksen henkilöstön syntymäpaikat.

Henkilöstön asuinpaikat.

Tietokeskuksen henkilöstö.

JULKAISUTOIMINTA

Juhlavuodeksi suunniteltu uusi julkaisujen ulkoasu otettiin käyttöön vuoden 2011 alusta lähtien. Myös 100-vuotisjuhlavuoden kunniaksi suunniteltu logo oli esillä tietokeskuksen julkaisujen kansissa ym. verkko- ja painotuotteissa.

Tietokeskukselta ilmestyi vuonna 2011 kaikkiaan 67 julkaisua, kun sitova tavoite oli 65. Julkaisuista 38 oli pelkästään verkossa, painettuna sekä verkossa ilmestyi 29 julkaisua.

Sopimus muutamien sarjajulkaisusarjojen painatuksesta vuosina 2011–2012 solmittiin Edita Prima Oy:n kanssa. Edellä mainitun sopimuksen lisäksi voimassa oli erillinen sopimus *Kvartti*-neljännesvuosijulkaisun painatuksesta Tammerprint Oy:ssä. Neljä erillisjulkaisua kilpailutettiin kukin erikseen, mm. 100-vuotisjuhlakirja *Helsinki tiedon kohteena*.

TIEDOTTAMINEN JA VIESTINTÄ

Painetut esitteet päivitettiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Kertomusvuonna lähetettiin kaikkiaan 33 tiedotetta. Lisäksi tehtiin ingressejä tietokeskuksen Internet-sivuille.

Julkistamistilaisuus järjestettiin *Taidekasvatuksen Helsinki – Lasten ja nuorten taidekasvatus* -kirjasta, joka oli valmistunut vuoden 2010 puolella. Tietokeskuksen ja Helsingin kulttuurikeskuksen yhteishanke esiteltiin Annantalon auditoriossa 12. tammikuuta.

Myös *Vetävä Helsinki, Luovien ja tietointensiivisten alojen osajien näkemyksiä seudusta – kotimainen ja kansainvälinen näkökulma* -tutkimus oli valmistunut vuonna 2010. Helsingin yliopiston ja Helsingin kaupun-

gin yhteishanke julkistettiin yliopistolla 27. tammikuuta.

Verkkotuotteistakin tehtiin tiedotteita. Digitoituista *Kunnalliskertomuksista 1875–1974* ja SINETTI-piirustusrekisteristä tiedotettiin.

Helsinki Region Infoshare -verkkopalvelu (www.hri.fi) julkistettiin 18.3. Kaupungintalossa.

Verkkopalvelu www.helsinginseudunsuunnat.fi, joka on laaja seudullinen yhteishanke, esiteltiin 19.10. Musiikkitalossa noin 60 osallistujalle.

Helsingiläisten ympäristöasenteet ja ympäristökäyttäytyminen vuonna 2011 -tutkimus julkistettiin yhdessä Helsingin ympäristökeskuksen kanssa, joka oli yhteistyökumppani tutkimuksen tekemisessä. Julkistaminen tapahtui 30.11. uudessa ympäristötalossa Viikissä.

Asumisesta yleensä, mutta erityisesti vuokra-asunnoista ja lapsiperheistä tuli paljon keskustelua

julkisuudessa. Yleisönosastokirjoittajalle tehtiin vastine neliövuokria koskevien tietojen oikeellisuudesta HS 3.4.

Tietokeskus otti käyttöön sosiaalisen median tiedon ja kelukanavana, kun tietokeskuksen Facebook-sivut avattiin 21.9.

Perinteiseen tapaan ryhmä toimittajia kävi tutustumassa tietokeskukseen ja sen asiantuntijoihin sekä tietokeskuksen aineistoihin. Vierailu toteutui 30.11.2011.

SISÄINEN VIESTINTÄ

Tietokeskuksen Helmi-sivusto oli koko vuoden käytössä, mutta sen merkitys korostui syyskaudella, sillä henkilöstölehti Notiisi lopetettiin heinäkuussa 2011.

Henkilöstökokouksissa kysyttiin ja keskusteltiin työpaikan ajankohtaisista asioista. Henkilö- ja tehtävämuutokset, talous ja tuloksellisuus sekä kehittämishankkeet olivat esillä jokaisessa henkilöstökokouksessa. Myös osastojen kuulumiset ja henkilöstön puheenvuorot olivat aina asialistalla. Kokouksissa käsiteltiin mm. tietokeskuksen henkilöstöohjelmaa 2011–2013.

2011

TIETOKESKUS TÄYTTÄÄ
100 VUOTTA
Johtajana Asta Manninen,
henkilöstöä 80

Ryhmäkuva napattiin henkilöstöjuhlista ennen Kaupungintalon juhlasaliin siirtymistä. Lähes kaikki kutsutut pääsivät mukaan juhliin.

Ympäristö ja tietokeskus

VUONNA 2011 ilmestyi 67 julkaisua, joista 40 ilmestyi ainoastaan verkossa. Tietokeskus julkaisee yhä enemmän verkossa.

Paperinkeräyksen kustannukset olivat noin 1 700 euroa. Paperinkeräyksen kulut laskivat 4 800 eurolla edellisvuodesta. Syynä oli, että toimintavuonna kaupunginarkisto ei poistanut asiakirjoja.

Varsinaisen tulostamisesta aiheutuneiden paperinkeräyksen kustannusten summa oli samansuuruinen vuonna 2010 noin 1 100 euroa. Paperinkulutukseen on tietokeskuksessa kiinnitetty jo aikaisempina vuosina huomiota. Käytössä on kaksipuolinen tulostus, skannauksen käyttöä on lisätty sekä yhteisten tiedostohakemistojen käyttöä tehostettu. Tietokeskuksessa ja myös useissa kaupungin virastoissa on langaton verkko. Kun lisäksi suurimmalla osalla työntekijöistä on työasemana kannettava tietokone, joka voidaan ottaa tarvittaessa mukaan esim. kokouksiin, tämä on mahdollistanut sähköisen kokouskäytännön. Tällöin kokousasiakirjoja ei tulosteta ja asiakirjojen muokaus tehdään suoraan tiedostoon. Näin välttyään turhilta paperitulostuksilta.

Helsingiläisten ympäristöasenteita tutkittiin kertomusvuonna viidettä kertaa yhteistyössä Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen kanssa. Vuoden 2011 kyselyn painopistealueita

olivat seuraavat teemat: liikenne, ilmastonmuutos ja Itämeren suojele.

Ympyrätalon kolmen osaston osalta saatiin vertailutietoa sähkön kulutuksesta. Vuoden 2011 aikana sähkölaskua kertyi 8 300 euroa. Edellisvuonna kulutusmaksu oli 8 500 euroa. Sähkön kulutus on saatu haltuun.

Talous ja tuloksellisuus

TALOUS 2011

Tietokeskuksen käyttömenot vuonna 2011 olivat 5,8 % suuremmat kuin vuonna 2010. Kokonaistuotot olivat 32,1 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Tietokeskukselle tuloutuneet 530 164,46 euron kokonaistuotot kertyivät pääasiassa seudullisista yhteishankkeista, kuten ”Helsingin Seudun Suunnat”- ja EU-hankkeet. Julkaisujen myyntituotot ovat vähäiset, koska kaupungin tietopolitiikka korostaa avointa maksutonta tietoa. Toimintatuottojen toteutumaprosentiksi muodostuu 114,3 % kaikkien hankkeiden osalta.

Kun lasketaan tietokeskuksen tuloihin mukaan ulkopuolisen rahoituksen osuus, kokonaistuotot kasvoivat 32,1 %.

TULOKESELLISUUS

Tietokeskuksen kokonaistuottavuus vuonna 2011 oli 109,2 (2008: 100). Tuottavuutta lisäsi tietokeskuksen 100-vuotisjuhlavuoden toiminta, tapahtumat ja erityistuotteet, jotka tuotettiin pääasiassa omin voimin. Juhlavuoden kunniaksi järjestettiin 26.–27.5. juhlaseminaari, johon kutsuttiin yhteistyökumppaneita sekä läheltä että eri puolilta maailmaa. Normaalin työn ohessa osastojen edustajat valmistelivat kaupungintalon Virka Galleriaan *Kaikkea Helsingistä – 100 vuotta kaupunkitietoa* -näyttelyn, joka oli kuukauden ajan avoin kaikille. Näyttelyn yhteydessä järjestettiin luentoja ja tietoiskuja. Avointa seututietoa HRI-verkopalvelu avattiin maaliskuussa 2011.

Käyttötalous 2011	1 000 €	TA / tot. %	Muutos %
Toimintatuotot	530	114,3	32,1
Käyttömenot	6 458	92,1	6,2
Henkilöstö *)	4 214	96,9	4,6 *)
Palvelujen ostot	1 162	80,7	10,5
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	121	84,9	27,3 *)
Henkilökuntakerho	11	100	0,0
Vuokrat	937	87,5	6,0 *)
Muut menot	14	230,6	56,0 **)
Toimintakate	-5 928	90,5	
Poistot	-44	75,1	
Tilikauden tulos	-5 972	90,4	

*) AHJO:n myötä ns. väliarkisto **) 100-vuotisjuhlavuosi

Tietokeskuksen käyttömenot olivat 6,5 milj. euroa eli 5,8 prosenttia enemmän kuin vuonna 2010. Käyttömenot ovat nousseet kaupunginarkiston uuden toiminnan, ns. väliarkisto, ja sen toimipisteen myötä vuonna 2011. Väliarkisto, joka on osa kaupungin kirjaamouudistusta, aloitti toimintansa 1.1.2011 ja sai uudet toimitilat Meritalosta syksyllä 2011. Tietokeskuksessa aloitti samalla kuusi uutta arkistosihteriä.

TUOTTAVUUS

Tietokeskuksen kokonaistuottavuus nousi edellisvuoteen verrattuna 1,7 % ja työn tuottavuus nousi edellisvuoteen verrattuna 2,5 %. Vuoden 2011 kokonaistuottavuusindeksi oli 109,2 ja työn tuottavuusindeksi 116 (perusvuosi 2008). Henkilötyöpanos oli 73,7 henkilötyövuotta.

SITOVAT TAVOITTEET

Tietokeskuksen sitovana tavoitteena vuonna 2011 oli tuottaa vähintään 65 julkaisua sekä toimiva, palveleva ajantasainen tuotekalenteri. Lisäksi tietokeskuksessa seurattiin muita tunnuslukuja ja sähköisten palveluiden käyttöä.

Molemmat tavoitteet toteutuivat. Julkaisujen määrä vuonna 2011 on 67 ja toimintavuonna tietokeskuksen kotisivulla olevaa tuotekalenteria päivitettiin neljä kertaa. Lisäksi verkkopalveluiden käyttö lisääntyi merkittävästi vuonna 2011. Verkkopalveluiden lisääntyminen näkyy osittain myös muiden henkilökohtaisten tieto- ja konsultointipalveluiden laskuna.

VUODEN 2011 TALOUSARVIOON MERKITTYJEN SUORITTEIDEN JA TUNNUSLUKUIEN TOTEUTUMINEN

	2007	2008	2009	2010	2011 tavoite	2011 toteutunut
Julkaisuja, kpl	72	69	70	71	65	67
Laaja tietopalvelutehtävä, kpl	1 583	1 444	1 476	1 299	1 400	2 003 *)
Luennot, koulutuspalvelut	1 405	1 344	1 200	1 259	1 760	256
Arkiston tutkijakäynnit	1 685	1 952	1 328	1 545	2 000	7 737
Verkkopalvelut **)			40 273	59 046		270 326
Näyttelyt/messut, kpl	4	4	4	4	4	5
Tuotekalenteri					4	4

*) Suoritteiden määrittelyä kehitettiin paremmin ottamaan huomioon monipuolisia verkkopalveluja. Tämän vuoksi osa konsultointipalveluista sisältyy laajoihin tietopalvelutehtäviin

**) www.hel.fi pääsivun kävijämäärät suoriteseurannan mukaisesti

Juhlavuoden merkkitapahtumia

Kaikkea Helsingistä - 100 vuotta kaupunkitietoa

ALKUVUONNA valmisteltiin *Kaikkea Helsingistä - 100 vuotta kaupunkitietoa* -näyttelyä Virka Galleriaan ja sen avajaispäivää, 3. maaliskuuta, jolloin vietettiin viraston 100-vuotissyntymäpäivää. Mukana valmistelussa olivat kaikkien osastojen edustajat. Näyttelyn avajaisten jälkeen nautittiin henkilöstön juhlapäivällinen Kaupungintalon juhlasalissa.

Näyttelyn aukiolon aikana 4.3.-3.4. järjestettiin näyttelytilassa 10 tietoisua, joissa havainnollistettiin tietokeskuksen tuotteita ja palveluja.

Kansainvälinen juhlaseminaari järjestettiin 26. toukokuuta.

Kesäkuun 15. päivä julkistettiin juhlaulkaisu *Helsinki tiedon kohteena - Helsingin kaupungin tietokeskus 100 vuotta*.

Juhlavuoden tilaisuudet päättyivät *Avoimien ovien päivään* torstai-iltapäivänä 29.9.2011. Tällöin tietokeskuksen toimitiloissa esiteltiin tietokeskuksen toimintaa, julkaisuja sekä verkkotuotteita ja -palveluja. Kaupunginarkistossa oli neljä tietoisua, Ympyrätalossa 10 tietoisua. Isossa neuvotteluhuoneessa oli tietoisut *HRI-verkkopalveluista* ja *Helsingin Seudun Suunnista*. Virallisen osuuden jälkeen ja ohessa nautittiin pientä suolaista ja makeaa ystävien ja yhteistyökumppanien seurassa. Paikalle saapui myös Ylen Aikaisen toimittaja, joka jakoi tunnelmaa työn juhlasta radion kuuntelijoille.

Kaikkea Helsingistä - 100 vuotta kaupunkitietoa -näyttely oli avoinna yleisölle 4.3.-3.4.2011 Virka Galleriassa Helsingin kaupungintalon aulassa.

Kaikkea Helsingistä – 100 vuotta kaupunkitietoa -näyttelyn rakentaminen oli koko viraston yhteinen hanke, joka suunnittelu aloitettiin hyvissä ajoin vuoden 2010 puolella. Näyttelytyöryhmään kuuluivat Martti Helminen, Petri Berglund, Jouko Jakonen, Vesa Keskinen, Tero Lahti, Ilkka Niemi, Liisa Nuutila, Riitta Rosenberg, Ida Suolahti sekä Tea Tikkanen. Sama työryhmä teki myös juhla-DVD:n.

Näyttelyn avajaisia vietettiin 3.3. klo 17 alkaen ja se oli avoinna kaikelle yleisölle 4.3.–3.4.2011 Virka Galleriasa, Kaupungintalon ala-aulassa.

Kaikki tiemeläiset toimivat näyttelyn avajaisissa isäntinä. Tässä Arto Ertama ja näyttelyvieraita.

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen avasi näyttelyn.

Näyttelyn avajaisiin kutsuttiin yhteistyökumppaneita mahdollisimman monelta taholta.

Näyttelytilaan oli sisustettu vanhoin kalustein lukunurkkaus, jossa voi tutustua tietokeskuksen julkaisuihin.

Tietokeskuksessa käytettyjä vanhoja työvälineitä esiteltiin erillisissä vitriineissä.

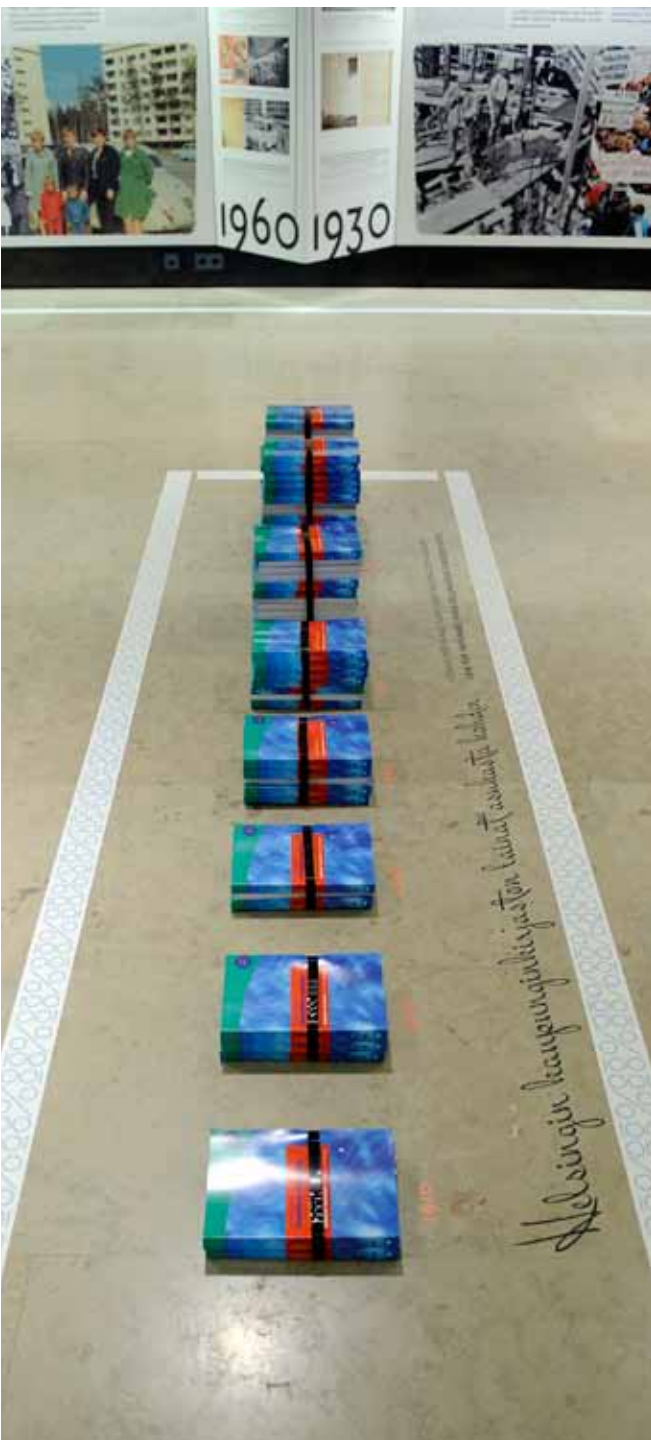
Valokuvan ja tilastografiikan yhdistelmä kertoi paljon aiheestaan.

Terveisiä Helsingistä -näyttelyosan kaupunginosakuvat koostuivat vanhoista postikorteista.

Helsingin kaupunginkirjaston
kirjalainojen kehitys
havainnollistettiin kirjapinoilla.

Menneitä vuosikymmeniä tarkasteltiin teemoittain.
Tässä ovat vertailussa 1950- ja 1970-luku.

Näyttely täytti koko
Virka Gallerian yleisten
vessojen peilejä myöten.

Henkilöstöjuhla

HENKILÖSTÖN JUHLAILLALLISET nautittiin Kaupungintalon juhlasalissa torstaina 3.3.2011 näytelyn avajaisten jälkeen. Juhlamenuksi oli sovellettu sadan vuoden takaisia ravintola Seurahuoneen herkkuja. Puheiden lisäksi kuultiin vanhan ajan kevyttä musiikkia, jota tarjoi Sakilaiset-orkesteri.

Pääpöydässä istuivat johtaja Asta Mannisen ja edellisen johtajan, Eero Holstilan, lisäksi mm. apulaiskaupunginjohtaja Tuula Haatainen ja tilasto- ja tietopalvelupäällikkö Leila Lankinen.

Juhlaseminaari

KANSAINVÄLINEN juhlaseminaari teemoinaan *Tieto ja hyvinvointi* sekä *Avoim tieto* järjestettiin 26.-27.5.2011. Osallistujia oli eri puolilta maailmaa, toki suurin osa kuitenkin suomalaisia.

City of Helsinki Urban Facts' Centenary Conference 26 -27, May 2011

1911
2011
CITY OF HELSINKI
URBAN FACTS

26 May 2011 9.00–18.00
Venue: Helsinki City Hall,
Address: Pohjoisesplanadi 11-13

Information, Knowledge, Improving Life

Registration	9.00–9.30
Opening and Welcome Address	9.30–10.15
Lord Mayor Jussi Pajunen Deputy Mayor Tuula Haatainen	
Information and Welfare	10.15–12.15
Professor Denise Lievesley, King's College London Chancellor, Professor Ilkka Niiniluoto, University of Helsinki Director General Heli Jeskanen-Sundström, Statistics Finland	
Lunch	12.15–13.00
Panel Discussion	13.00–14.15

Cities and Regions in International Perspective Information and Knowledge – Connection to Quality of Life and Happiness

Director Joanna van Antwerpen, City of Amsterdam
Professor Leo van den Berg, European Institute for Comparative Urban Research, Erasmus University Rotterdam
Senior Lecturer Derek Bond, Business and Management Research Institute, University of Ulster
Professor Michael Parkinson, European Institute for Urban Affairs, Liverpool John Moores University
Moderator: Director Eero Holtila, City of Helsinki

Coffee, Tea	14.15–14.45
Short Presentations	14.45–16.00

Monitoring Quality of Life – A Challenge to City Statistics and Urban Research

Director Jeanette Bandel and Project Manager Birgitta Ljungdahl: *The Use of Statistics in the City Planning Process*
Professor Mari Vaattovaara, University of Helsinki: *Liveable Cities and Urban Development*
Senior Researcher Isabel Martins, City of Porto and Professor Luis Delfim Santos, University of Porto: *Monitoring Urban Quality of Life: The Porto Experience*
Information Manager Leila Lankinen, City of Helsinki: *Housing and Quality of Life in Helsinki*
Chair: Research Director Timo Cantell, City of Helsinki

Closing	16.00
Reception at the City Hall	16.30–18.00

Sivistystoimen
apulaiskaupunginjohtaja
Tuula Haatainen oli
toinen juhlaseminaarin
avauspuheenvuoron
käyttäjistä.

KARI PALOMÄKI

Helsingin yliopiston kansleri Ilkka Niiniluodon alustuksen aihe oli *Improving Urban Life: Facts and Values*. Johtaja Asta Manninen toimi tilaisuuden ensimmäisen osuuden puheenjohtajana.

Toisen päivän teemana oli *Open Data, Open Access (Avoin tieto, avoin pääsy)*. Seminaaripaikaksi vaihtui Arbis. Projektipäälliköt Ville Meloni Forum Virium Helsingistä ja Pekka Vuori Helsingin kaupungin tietokeskuksesta esittelivät HRI:n eli *Helsinki Region Infosharen* saavutukset ja kokemukset.

KUVA: TERO LAHTI

Johtaja Thomas Willmann Freiburgista kertoi kokemuksia EU Tools -projektista.

KARI PALOMÄKI

Juhlaseminaarin ensimmäinen päivä järjestettiin Kaupungintalon juhlasalissa. Osanottajia oli noin 200 henkilöä.

Avoimien ovien iltapäivä

TORSTAINA 29.9.2011 vietettiin Ympyrätalon ja Kaupunginarkiston toimitiloissa Avoimien ovien iltapäivää. Tilaisuuteen oli kutsuttu yhteistyökumppaneita ja ystäviä tutustumaan tuoreisiin tutkimuksiin, tilastoihin ja arkistoaineistoihin.

KUVA: SEPPO LAAKSO

Yhteensä Avoimissa ovissa pidettiin 14 tietoiskua, joista neljä oli Kaupunginarkistossa. Keskustelu porisi suolaisten ja maikkeitten äärellä. Vieraita oli Ympyrätalon tiloissa noin 200 ja Kaupunginarkistossa ainakin 50.

Käytävän pää oli sisustettu tietoiskutilaksi. Päivi Selander kertoi, miten perhemuodot Helsingissä ja koko maassa eroavat toisistaan.

RAUJA BJÖRKBÄCKA

Kirjaston asiakasnurkkaus muuntui tarvittaessa info-tilaksi. Ilkka Niemi esiteli pienryhmälle kaikille avoimia verkkopalveluja, joita on runsaasti tietokeskuksen sivustossa.

Eläköön 100-vuotias! riemuitsi ryhmä tiemeläisiä, kun tehtävä oli syödä pois viimeiset herkut ja lähteä kotiin. KUVA: TIETOKESKUKSEN KUVA-ARKISTO.

Arkistotoimen hankkeet

Kaupunginarkiston vastuuhenkilöt ja edustajat 2011

Arkistotoimen päällikön verkostoja, *Miettinen*:

- Pohjoismaiden pääkaupunkien arkistopäälliköiden verkosto
- Kunnallisen arkistotoimen opas, arkistolaitoksen työryhmä
- Kunnallinen arkistotyöryhmä, arkistolaitoksen työryhmä
- Yksityisarkistoasiain neuvottelukunta, arkistolaitoksen neuvottelukunta
- Seitsemän suurimman kaupungin asianhallinta- ja arkistopäälliköiden verkosto

Helsingin kaupungin historiatoimikunta, *Roos*

Helsingin pääkaupungiksi tulon 200-vuotisjuhlatyöryhmä, *Helminen*

Asianhallinnan kehittämisen johtoryhmä (AKJ) *Roos*

HR-järjestelmän kehittäminen, *Miettinen*

Väliarkistotilojen suunnittelutyöryhmä, *Aartolahti, Hahle, Miettinen, Roos*

Tiedonohjaussuunnitelma (TOS), *Miettinen, Riihivaara, Roos, Suolahti*

Ahjon IER:n testaus ja tietojen tallennus:

Riihivaara, Suolahti, Jäntti, Leppäkangas

(IER on Ahjo-tiedonohjaussuunnitelman työkalu ja järjestelmä)

Ahjon IER:n ylläpito, *Riihivaara*

Kaupungin yhteinen sopimushallintahanke, *Riihivaara*

Normipäätöstyöryhmä, *Riihivaara*

Kaupungin sähköinen muisti -työryhmä, *Miettinen*

KORE-koulurekisterityöryhmä, *Mela*

Virastoverkostot ja koulutus:

- Virastoarkistonhoitajien verkosto, *Mela*

- Kirjaajien ja väliarkistolaisten koulutus, *Aartolahti, Björkbacka, Haavisto, Hahle, Mela, Miettinen, Roos, Suolahti*

- Ajankohtaisseminaari, *Aartolahti, Miettinen, Roos*

SINETTI

- Piirustusrekisteri, *Haavisto, Selin, Sarjos*

- Tonttikorttien digitointi, *Haavisto*

- Kunnalliskertomusten digitointi, *Haavisto, Selin*

Keskusarkistopalvelun hankkeet

- Arkistotilojen hallintaprojekti, *Aartolahti, Hahle*

- Asiakirjojen uudelleenkotelointiprojekti, *Aartolahti, Sarjos, Ahva*

Tietokeskuksen hankerekisteri, *Haavisto*

Tietokeskuksen 100-vuotisjuhluvuoden hankkeet, *Helminen, Suolahti, Björkbacka*

Tietokeskuksen julkaisut vuonna 2011

TILASTOJA - Helsingin kaupungin tietokeskus

- 2011:1** Työmarkkinat Helsingissä ja Helsingin seudulla 2008–2010 (verkossa) –
Juha Suokas, Minna Salorinne
- 2011:2** Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun 14 kunnasta 4. vuosineljänneksellä 2010 (verkossa) –
Eeva-Kaisa Peuranen, Päivi Selander
- 2011:3** Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 4. vuosineljänneksellä 2010 (verkossa) –
Minna Salorinne
- 2011:4** Toimitilamarkkinat Helsingissä syksyllä 2010 (verkossa ja painettuna) –
Tomi Laine (KTI), Leena Hietaniemi
- 2011:5** Asuntojen vuokrat Helsingissä loka–joulu-kuussa 2010 (verkossa) –
Eija Rauniomaa, Virva Kuparinen
- 2011:6** Rakentaminen Helsingissä vuonna 2010 (verkossa ja painettuna) –
Maija Vihavainen
- 2011:7** Ennakkotietoja Helsingin väestömuutoksista vuonna 2010 ja väkiluvusta vuodenvaihteessa 2010/2011 (verkossa) –
Eeva-Kaisa Peuranen, Pekka Vuori
- 2011:8** Sairastavuusindeksi Helsingissä ja peruspiireittäin 2009 (verkossa ja painettuna) –
Elise Haapamäki
- 2011:9** Helsingin seutu innovaatiotoimintaa mittavissa tilastoissa (verkossa) –
Sanna Ranto
- 2011:10** Asuntojen vuokrat Helsingissä 2010 (painettu ja verkossa) –
Eija Rauniomaa
- 2011:11** Rakentaminen Helsingissä vuoden 2011 ensimmäisellä neljänneksellä (verkossa) –
Maija Vihavainen, Virva Kuparinen
- 2011:12** Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun 14 kunnasta 1. vuosineljänneksellä 2011 (verkossa) –
Eeva-Kaisa Peuranen, Päivi Selander
- 2011:13** Asuntojen hinnat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2011 (verkossa) –
Eija Rauniomaa
- 2011:14** Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 1. vuosineljänneksellä 2011 (verkossa) –
Minna Salorinne
- 2011:15** Asuntojen vuokrat Helsingissä tammi–maaliskuussa 2011 (verkossa) –
Eija Rauniomaa
- 2011:16** Kaupungin vuokra-asunnot ja asukkaat 2010 (verkossa ja painettuna) –
Maija Vihavainen, Pekka Vuori, Eija Rauniomaa
- 2011:17** Helsingin väestö vuodenvaihteessa 2010/2011 ja väestönmuutokset vuonna 2010 (verkossa ja painettuna) –
Eeva-Kaisa Peuranen, Pekka Vuori, Tea Tikkanen, Petri Berglund
- 2011:18** Työpaikat Helsingissä 2008 (verkossa ja painettuna) –
Juha Suokas
- 2011:19** European Metropolises. Recession and Recovery (verkossa ja painettuna) –
Juha Suokas
- 2011:20** Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun 14 kunnasta 1. vuosipuoliskolla 2011 (verkossa) –
Eeva-Kaisa Peuranen, Päivi Selander

TIETOA STADISTA
Helsingin kaupungin tilasto- ja tutkimusohjelmat 2011–2015

HEIKKI HELIN

ELINA VISMÄNEN

OPPILASHUOLTO HELSINGISSÄ
Odotukset, toiveet ja arjen todellisuus

- 2011:21** Asuntojen hinnat Helsingissä huhti–kesäkuussa 2011 (verkossa) – *Maija Vihavainen*
- 2011:22** Rakentaminen Helsingissä vuoden 2011 toisella neljänneksellä (verkossa) – *Maija Vihavainen, Virva Kuparinen*
- 2011:23** Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 2. vuosineljänneksellä 2011 (verkossa) – *Minna Salorinne*
- 2011:24** Yritystoiminta Helsingissä 2009 (verkossa ja painettuna) – *Juha Suokas*
- 2011:25** Helsingin kaupungin henkilöstön työtapaturmat ja ammattitaudit vuonna 2010 (verkossa) – *Elise Haapamäki*
- 2011:26** Nuoret alueittain (verkossa) – *Harri Tapola, Annikki Suihkonen*
- 2011:27** Yksityishenkilöiden tulot ja verot (verkossa) – *Leena Hietaniemi*
- 2011:28** Rakentaminen Helsingissä 2010 ja rakentamisen aikasarjoja (verkossa) – *Maija Vihavainen, Virva Kuparinen*
- 2011:29** Yleinen asumistuki Helsingissä 2010 (verkossa) – *Elise Haapamäki*
- 2011:30** Asuntojen keskihinnat Helsingin postinumeroalueilla vuosina 2000–2010 (verkossa) – *Eija Rauniomaa*
- 2011:31** Asuntojen vuokrat Helsingissä huhti–kesäkuussa 2011 (verkossa) – *Maija Vihavainen*
- 2011:32** Helsingin ja Helsingin seudun väestöennuste 2012–2050. Ennuste alueittain 2012–2021 (verkossa ja painettuna) – *Pekka Vuori, Petri Berglund*
- 2011:33** Ammattilaisia liikkeellä. Helsingin työpaikat ammattilastoissa (verkossa) – *Seppo Montén, Sanna Ranto Minna Salorinne, Juha Suokas*
- 2011:34** Rakentaminen Helsingissä vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä (verkossa) – *Maija Vihavainen, Virva Kuparinen*
- 2011:35** Väestön koulutus rakenne Helsingissä (verkossa) – *Sanna Ranto*

- 2011:36** Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudun kunnista tammi–syyskuussa 2011 (verkossa) – *Eeva-Kaisa Peuranen, Päivi Selander*
- 2011:37** Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 3. vuosineljänneksellä 2011 (verkossa) – *Minna Salorinne*
- 2011:38** Asuntojen hinnat Helsingissä heinä–syyskuussa 2011 (verkossa) – *Maija Vihavainen*
- 2011:39** Asuntojen vuokrat Helsingissä heinä–syyskuussa 2011 (verkossa) – *Maija Vihavainen*
- 2011:40** Helsingin työttömyys alueittain 31.12.2010 (verkossa) – *Minna Salorinne*
- 2011:41** Helsingin ulkomaalaisväestö vuonna 2011 (verkossa) – Toim. *Sanna Ranto*
- 2011:42** Kulttuurialan yritysten henkilöstö ja talous Helsingissä 2007–2009 (verkossa) – *Sini Askelo*
- 2011:43** Uudet eläkkeensaajat Helsingissä 2010 (verkossa) – *Elise Haapamäki*

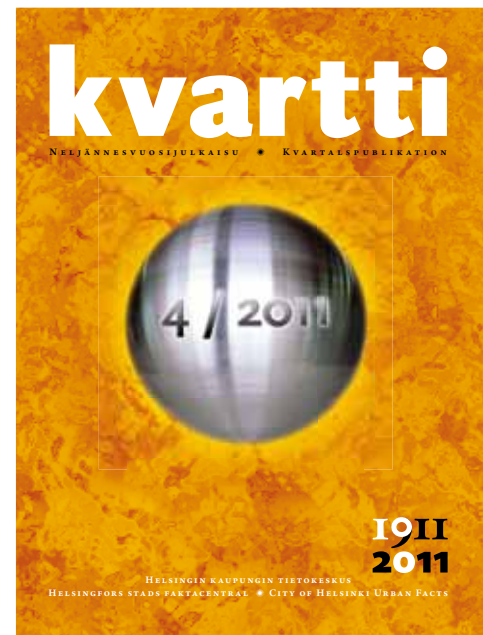

TUTKIMUKSIA - HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS

- 2011:1** Elina Vismanen: Oppilashuolto Helsingissä Odotukset, toiveet ja arjen todellisuus (verkossa ja painettuna)
- 2011:2** Katja Vilkama: Yhteinen kaupunki, eriytyvät kaupunginosat? Kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden alueellinen eriytyminen ja muuttoliike pääkaupunkiseudulla (verkossa ja painettuna)
- 2011:3** Tyyne Hakkarainen, Jenni Koskinen: Helsinkiläisten ympäristöasenteet ja ympäristökäyttäytyminen vuonna 2011 (verkossa ja painettuna)

TUTKIMUSKATSAUKSIA - Helsingin kaupungin tietokeskus

- 2011:1** Heikki Helin: Pelättyä parempi vuosi. Suurten kaupunkien tilinpäätökset 2010 (verkossa)

- 2011:2** Heikki Helin: Miten tähän on tultu? Toisenlainen tulkinta kuntataloudesta (verkossa)
- 2011:3** Tyyne Hakkarainen: Eduskuntavaalit Helsingissä 2011 (verkossa ja painettuna)
- 2011:4** Heikki Helin, Velkaa velan päälle: Kuntien lainakannan kehitys 2000-luvulla (verkossa)
- 2011:5** Heikki Helin: Suurten kaupunkien talousarviot 2012 (verkossa)

MUISTIOITA - Helsingin kaupungin tietokeskus

- 2011:1** Tietoa Stadista. Helsingin kaupungin tilasto- ja tutkimusohjelmat 2011–2015 (verkossa ja painettuna)

KVARTTI, NELJÄNNESVUOSIJULKAISU

- 1/11** (verkossa ja painettuna)
- 2/11** (verkossa ja painettuna)
- 3/11** Helsinki Quarterly (verkossa ja painettuna)
- 4/11** (verkossa ja painettuna)

KVARTTI, TILASTOKATSAUS

- 1/2011** (verkossa) – kokosi *Sirkka Koski*

HELSINGIN SEUDUN SUUNNAT

- 1/2011** Uudellamaalla tuotetaan tehokkaasti (verkossa ja painettuna) – *Leena Hietaniemi*
- 2/2011** Uudenmaan väestö kasvaa prosentin vuosivauhdilla (verkossa ja painettuna) – *Leena Hietaniemi*
- 3/2011** Helsinki-Vantaalla lentomatkustajia lähes 13 miljoonaa viime vuonna (verkossa ja painettuna) – *Leena Hietaniemi*
- 4/2011** Metropoleissa neljä viidestä saa toimeentulonsa palvelualalta (verkossa ja painettuna) – *Leena Hietaniemi*

TILASTOTIETOJA HELSINGISTÄ 2011

- 2011** Suomen-, ruotsin- ja englanninkielinen (verkossa ja painettuna)

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOLLINEN VUOSIKIRJA

- 2011** Tilastollinen vuosikirja 2011 (verkossa ja painettuna) – Toim. *Sini Askelo, Aila Perttilä*

ERITYISJULKAISUJA

- 2011** Työvoima Helsingissä ja Pietarissa 2000-luvulla (verkossa ja painettuna) – *Leila Lankinen, Minna Salorinne, Maija Vihavainen, Lauri Eloranta*
- 2011** Helsinki alueittain 2011 (verkossa ja painettuna) – *Tea Tikkanen, Päivi Selander*
- 2011** Helsinki tiedon kohteena. Helsingin kaupungin tietokeskus 100 vuotta (verkossa ja painettuna) – *Timo Cantell, Tero Lahti*
- 2011** Kaupungin kuumat lähteet. Helsingin metropolialueen innovaatioympäristöt (verkossa ja painettuna) – *Harry Schulman, Pasi Mäenpää*
- 2011** Nuoret Helsingissä 2011 -tutkimus. 12 artikkelia tutkimustuloksista (verkossa) – *Vesa Keskinen, Anna Sofia Nyholm*

UUTISKIRJE 2011

- 2011** 1/4, 2/4, 3/4, 4/4 (verkossa)

PALVELUT

- 2011** Kirjasto ja tietopalvelu: *Liisa Nuuttila, Ilkka Niemi, Solja Saarto*
- 2011** Kaupunginarkiston tutkijapalvelu: *Panu Haavisto, Pekka Hahle, Tuukka Pirttilahti*
- 2011** Kaupunginarkiston Meritalon toimipisteen tietopalvelu: *koko toimipisteen henkilöstö*
- 2011** Tuotteiden tilaus, asiakasrekisteri: *Jouko Jakonen*

Organisaatio

31.12.2011

TIETOKESKUS

johtaja Asta Manninen
sijainen Leila Lankinen

JOHTORYHMÄ

Asta Manninen, Timo Cantell, Leila Lankinen, Eeva Miettinen,
Merja Koski ja henkilöstön edustaja Petri Wikström.

HALLINTO-OSASTO	KAUPUNGIN-ARKISTO	KAUPUNKI-TUTKIMUSOSASTO	TILASTO- JA TIETOPALVELUOSASTO	
Kehittämispäällikkö Merja Koski	Arkistotoimen päällikkö Eeva Miettinen	Tutkimuspäällikkö Timo Cantell	Tilasto- ja tietopalvelupäällikkö Leila Lankinen	
<p>Johdon tuki / Talous Petri Wikström</p> <p>Johdon tuki / Henkilöstö Anneli Vuori</p> <p>Tiedotus Saini Hämäläinen Tero Lahti *</p> <p>Käännöspalvelut Magnus Gräsbeck</p> <p>Julkaisupalvelut Jutta Kivilompola * Ulla Nummio Tarja Sundström-Alku</p> <p>Tieto- ja viestintäteknikka Aleksi Peltonen Kirsi Suvilehto</p> <p>Asiakas-, materiaali- ja vahtimestaripalvelut Raimo Ala-Hannula Sakari Aarnio, ts. Jouko Jakonen</p>	<p>Keskusarkistopalvelut ja tietopalvelu Merja Aartolahti Saul Ahva Raija Björkbacka Panu Haavisto Pekka Hahle Tuukka Pirttilahti * Arja Sarjos Jukka Vesikansa</p> <p>Näyttelyt ja tiedotus Martti Helminen</p> <p>Ohjaus- ja neuvontapalvelut Pirkko Mela Lauri Hirvonen * Jorma Jäntti Ida Suolahti</p> <p>Asiakirjahallinto Carl-Magnus Roos Pia Leppäkangas Tuomas Riihivaara *</p>	<p>Meritalon toimipiste Raili Honkanen Terttu Koljonen Tuija Niemi Eila Prokki Tuula Sahinailo Arja Väisänen</p> <p>Heikki Helin Tuula Joronen Vesa Keskinen Tanja Lahti, ts. Markus Laine Pirjo Lindfors Suvi Linnanmäki-Koskela Henrik Lönnqvist Seppo Montén Pekka Mustonen Ari Niska Anna Sofia Nyholm * Minna Pitkäniemi Riitta Rosenberg Ilkka Susiluoto Heidi Taskinen * Martti Tuominen Inkeri Vähä-Piikkiö</p>	<p>Asuminen ja rakentaminen Maija Vihavainen Virva Kuparinen Eija Rauniomaa</p> <p>Elinkeinot Juha Suokas Leena Hietaniemi Siri Jämsén Kari Palomäki Minna Salorinne</p> <p>Elinolot Sini Askelo Elise Haapamäki Sirkka Koski Aila Perttilä Sanna Ranto Annikki Suihkonen</p>	<p>Kirjasto ja tietopalvelut Liisa Nuutila Ilkka Niemi Solja Saarto</p> <p>Väestö, tietorekisterit ja tietokannat Eeva-Kaisa Peuranen Petri Berglund Marjo Kaasila Päivi Selander Tea Tikkanen</p> <p>Helsinki Region Infoshare -projekti Pekka Vuori Hami Kekkonen *</p>

* määräaikainen
vs. viransijainen
ts. toimensijainen
Vuorotteluvapaalla,
äitiyslomalla tai
hoitovapaalla
3 tietokeskuksen henkilöstöön
kuuluvaa 31.12.2011.

HELSINGIN KAUPUNGIN TIETOKESKUS

www.hel.fi/tietokeskus | sähköposti tietokeskus@hel.fi | puh. (09) 310 1612

KAUPUNGINARKISTO

KALLION VIRASTOTALO
Eläintarhantie 3 F
PL 5510
00099 Helsingin kaupunki

MERITALON TOIMIPISTE
Haapaniemenkatu 7-9 A
PL 5520
00099 Helsingin kaupunki

KAUPUNKITUTKIMUS | TILASTOT JA TIETOPALVELU | HALLINTO

Ympyrätalo
Siltasaarenkatu 18-20 A, 5. kerros
PL 5500
00099 Helsingin kaupunki

100
VUOTTA
KAUPUNKI-
TIETOA

1911 2011

HELSINGIN
KAUPUNGIN
TIETOKESKUS

Helsingin kaupunki
Tietokeskus